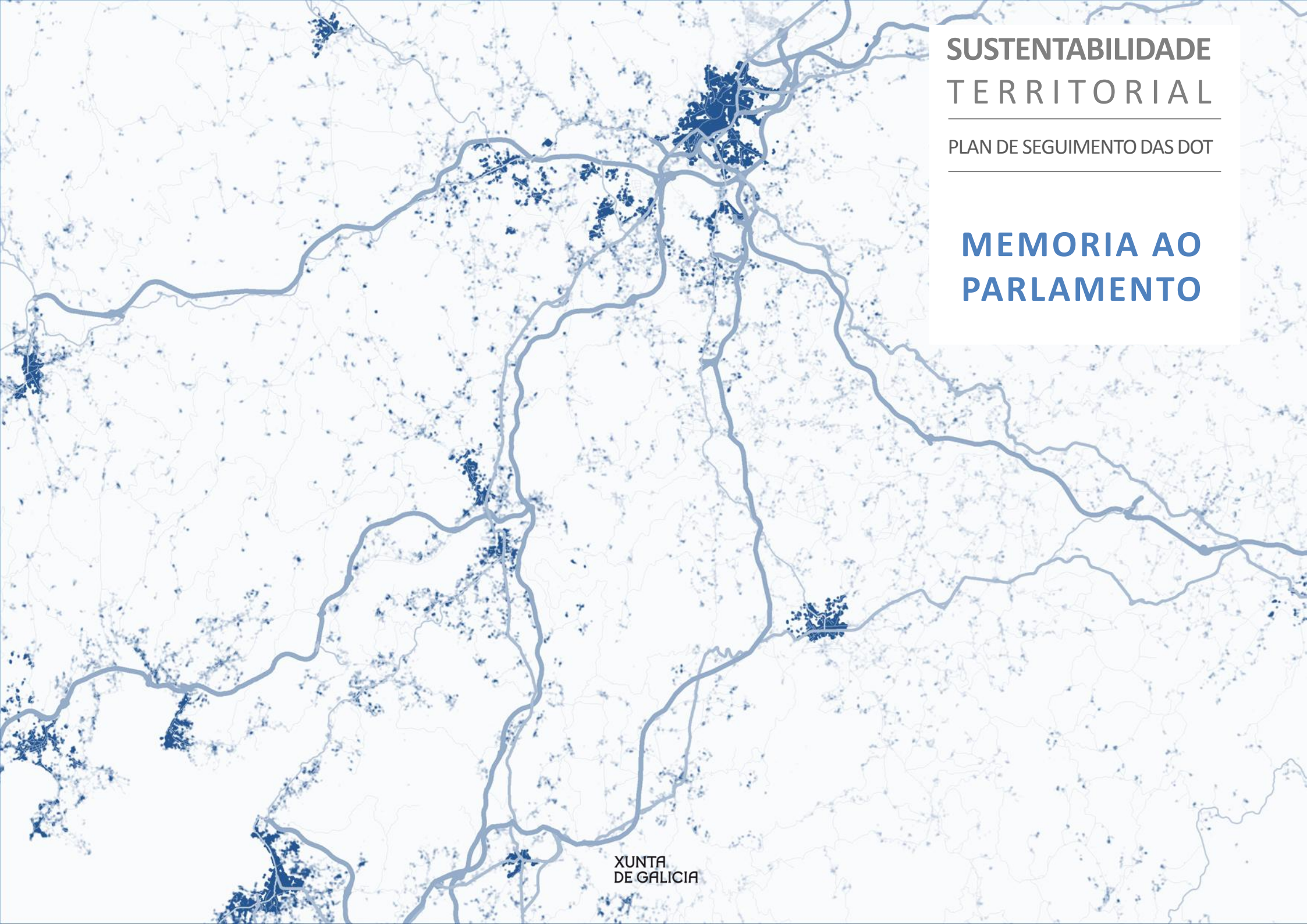

SUSTENTABILIDADE TERRITORIAL

PLAN DE SEGUIMENTO DAS DOT

MEMORIA AO PARLAMENTO

1	Introdución	3	5.1.6	Protexer o patrimonio natural e cultural:	26
2	Antecedentes	4	5.1.7	Incorporar a perspectiva do metabolismo urbano para unha maior eficiencia ambiental:	27
2.1	Marco legal. Obxecto da memoria	4	5.1.8	Afianzar o protagonismo exterior de Galicia:	27
2.2	O Plan de seguimento das Directrices de ordenación do territorio de Galicia e da sustentabilidade territorial.	5	5.2	É eficaz cara a sustentabilidade?	28
3	Obxectivos do plan de seguimento.....	6	5.2.1	Ocupación do solo. (OC).....	28
4	Metodoloxía do plan de seguimento.....	8	5.2.2	Paisaxe (P).....	29
4.1	Órganos e procesos.	8	5.2.3	Patrimonio natural. (PN).....	30
4.1.1	Órganos	9	5.2.4	Patrimonio cultural. (PC)	31
4.1.2	Procesos.....	10	5.2.5	Sociedade e economía. SE.....	31
4.2	Modelo territorial sustentable	11	5.2.6	Metabolismo (MET)	33
4.2.1	Modelo establecido polas DOT	11	5.2.7	Mobilidade (MOB)	33
4.2.2	Modelización do territorio	12	5.3	Cómo percibe a cidadanía o desenvolvemento?	34
4.3	Ferramentas	14	6	Conclusión	37
4.3.1	Indicadores de desenvolvemento e implantación (IDI)	15	Anexo 1.	Informe do Plan de seguimento das directrices de ordenación do territorio de Galicia e da sustentabilidade territorial	39
4.3.2	Indicadores de sustentabilidade territorial (IST).....	16	Anexo 2.	Decreto 156/2012, do 12 de xullo, polo que se crea a Comisión de Seguimento das Directrices de Ordenación do Territorio de Galicia	41
4.3.3	Enquisa de percepción territorial e urbanística (EPTU)	17	Anexo 3.	Decreto 176/2013, do 21 de novembro de, polo que se aproba o Plan de seguimento das Directrices de Ordenación do Territorio de Galicia e da sustentabilidade territorial	45
4.4	Relación dos indicadores	19			
4.4.1	Indicadores de desenvolvemento e implantación (IDI)	19			
4.4.2	Indicadores de sustentabilidade territorial (IST).....	20			
5	Resultados	24			
5.1	Facemos o que establecen as DOT?.....	24			
5.1.1	Favorecer a compacidade, harmonizar o desenvolvemento das cidades e previr a urbanización difusa:	24			
5.1.2	Fortalecer os núcleos tradicionais, o litoral e valorizar o territorio: 25				
5.1.3	Mellorar a accesibilidade, a mobilidade e as comunicacións no territorio:	25			
5.1.4	Frear o despoboamento rural e favorecer o reequilibrio territorial: 25				
5.1.5	Potenciar o sector primario como parte esencial do medio rural: 26				

1 Introducción

Cúmprense tres anos da entrada en vigor das Directrices de ordenación do territorio de Galicia (DOT), aprobadas en febreiro de 2011.

Coa súa aprobación, emprendeuse un camiño que será quen de conducir a Galicia cara unha sociedade sustentable. Para isto, o conxunto de obxectivos específicos e determinacións deste documento marco da ordenación territorial, perseguen ese obxectivo xeral.

A elaboración deste marco normativo para a planificación territorial, a través do procedemento de avaliación ambiental estratéxica, tivo moi presente, dende un principio, a forma en que habería de se avalia-los efectos do seu desenvolvemento, ben de xeito directo, mediante o cumprimento dos mandatos ou tarefas sinaladas para a administración pública, como de xeito indirecto, mediante a vinculación das distintas políticas sectoriais cos aspectos clave e variables de sustentabilidade.

A Consellería de Medio Ambiente, Territorio e Infraestruturas, como responsable da ordenación do territorio, ten encomendada a elaboración dunha Memoria para o Parlamento de Galicia, na que se de conta do estado das Directrices de ordenación do territorio de Galicia, segundo se indicou na lei de ordenación do territorio de Galicia.

A avaliación do estado de desenvolvemento das DOT, o seguimento dos seus obxectivos e determinacións faise segundo o procedemento establecido polo Decreto 176/2013, do 21 de novembro, polo que se aproba o *Plan de seguimento das directrices de ordenación do territorio de Galicia e da sustentabilidade territorial* (PSST).

Por isto, e recollido así nese decreto, esta Memoria ao Parlamento, de carácter anual, elabórase a partires do Informe que deste plan se aprobe.

O procedemento implementado definiuse para sumar a todos os departamentos da Xunta nos seguimento das DOT. Isto implicou, neste primeiro ano, a posta en marcha de dezasete grupos de traballo para dar resposta á memoria ambiental que sinalou as ferramentas para facer este seguimento.

A complexidade dos indicadores manexados aconsella que esta memoria sexa un texto introdutorio que facilite a lectura e o manexo do plan; tanto no que se refire á metodoloxía empregada, como a estrutura, elaboración e cálculo das distintas ferramentas a empregar e resultados obtidos.

Así mesmo, este documento fai fincapé na finalidade e utilidade do plan de seguimento ao longo do tempo, mais aló requirimento legal, e de xeito particular na súa utilidade social, como ferramenta na procura dunha sociedade mais sustentable. Non en vano, estas ferramentas xorden coa intención de poñer en marcha un elemento de apoio na toma de decisións das políticas con incidencia territorial, ferramentas que irán evolucionando cara á transparencia e gobernanza do territorio, formulándose como un diálogo entre o goberno e a cidadanía. Por outra banda, e non menos relevante, debe salientarse o factor de coordinación e racionalización dos procesos de avaliación ambiental estratéxica, no que se refire ao seguimento dos efectos dos distintos plans e programas que se levan a cabo na Comunidade Autónoma, o que supón unha mellora no seguimento e avaliación dos efectos dos plans e programas que se levan a cabo.

Por último, a Memoria inclúe unha recompilación dos distintos instrumentos postos en marcha e aprobados pola Administración da Comunidade Autónoma en aplicación dos mandatos emanados das DOT, como reflexo das accións implementadas coa finalidade de avanzar cara a ese dobre obxectivo dunha sociedade galega sustentable e cohesionada.

2 Antecedentes

2.1 Marco legal. Obxecto da memoria

A presente memoria elabórase para dar cumprimento á Lei de ordenación do territorio de Galicia¹, a cal prevía que o Parlamento de Galicia fora informado, anualmente, do **estado das directrices de ordenación do territorio**, en adiante DOT.

Artigo 11. “A Xunta de Galicia, unha vez ó ano, presentara-lle ó Parlamento unha memoria na que se plasmará o estado no que se encontran as directrices de ordenación do territorio.”

A mesma lei, no artigo anterior, estableceu que o Consello da Xunta, por Decreto, determinaría o procedemento que regulase **o seguimento e posta ao día dos obxectivos e determinacións das directrices de ordenación do territorio**.

Con data 21 de novembro 2013, o Consello da Xunta deu cumprimento a este mandato², aprobando o *Plan de seguimento das Directrices de ordenación do territorio de Galicia e da sustentabilidade territorial*.

¹ Artigo 11 da Lei 10/1995, do 23 de novembro, de ordenación do territorio de Galicia.

² Decreto 176/2013, do 21 de novembro de, polo que se aproba o Plan de seguimento das Directrices de Ordenación do Territorio de Galicia e da sustentabilidade territorial.

Tras a posta en marcha de dito seguimento, elaborouse un informe comprensivo dos obxectivos, metodoloxía e resultados de este proceso, o cal foi aprobado pola Comisión de Seguimento das Directrices de ordenación do territorio de Galicia³.

É por isto que, esta memoria⁴, para dar traslado ao Parlamento de Galicia do estado no que se encontran as directrices de ordenación do territorio de Galicia, apoiase no *Plan de seguimento das Directrices de ordenación do territorio de Galicia e da sustentabilidade territorial*, xa que este documento pretende ser algo mais que un inventario das accións levadas a cabo en resposta aos mandatos que estas recollen para os distintos ámbitos competenciais da Administración autonómica.

O contido de esta memoria persegue o obxectivo de ser un resumo do dito plan, que facilite nun primeiro achegamento, unha visión global do estado de desenvolvemento das DOT e ao mesmo tempo facilite a súa comprensión é lectura, dada a longa extensión, de mais de 1800 páxinas.

2.2 O Plan de seguimento das Directrices de ordenación do territorio de Galicia e da sustentabilidade territorial.

Coa aprobación, por Decreto da Xunta de Galicia, do procedemento para o seguimento das directrices de Ordenación do Territorio de Galicia e da sustentabilidade territorial, iníciase un ambicioso proxecto que permitirá, tanto a Administración como á cidadanía, ter unha ferramenta que sexa quen de avaliar o grao de cumprimento dos obxectivos de sustentabilidade enunciados nas DOT e polo tanto, coñecer se o rumbo das políticas implementadas é concorrente con estes obxectivos.

³ Decreto 156/2012, do 12 de xullo, polo que se crea a Comisión de Seguimento das Directrices de Ordenación do Territorio de Galicia.

⁴ O intervalo temporal entre a elaboración dos indicadores do Plan de seguimento e a redacción desta memoria, explica a posible diferenza de datos cuantitativos, referidos a número de instrumentos de ordenación do territorio ou planeamento que contan con aprobación definitiva, dado que desde maio de 2013, producíronse aprobacións definitivas de instrumentos que constan como “en tramitación”.

“O Modelo territorial de Galicia toma como referencias fundamentais as establecidas na política territorial da Unión Europea e na Lei de ordenación do territorio de Galicia e pódense sintetizar nos seguintes puntos:

- a. O desenvolvemento económico equilibrado e sostible, para que Galicia se siga aproximando aos niveis de renda e de riqueza das rexións máis desenvolvidas.*
- b. A cohesión social e a mellora da calidade de vida da poboación, de xeito que todas as persoas dispoñan dun nivel axeitado de servizos e de oportunidades.*
- c. A utilización racional do territorio e a sostibilidade ambiental, mediante a xestión responsable dos recursos naturais e a protección do medio.”⁵*

Dado o carácter estratéxico das DOT, definiuse, un modelo territorial que irá gañando en concreción co posterior desenvolvemento da planificación en “cascada”, é dicir, segundo a relación xerárquica dos distintos instrumentos de ordenación que danse sobre o territorio.

É por isto, que a formulación deste plan de seguimento non é solo o seguimento das DOT, senón que integra o seguimento de todos os instrumentos que a desenvolven.

Ilustración 1 Cronograma do plan de seguimento das DOT

⁵ Determinacións das Directrices de ordenación do territorio de Galicia.

3 Obxectivos do plan de seguimento

“O plan de seguimento das Directrices de ordenación do territorio de Galicia e da sustentabilidade territorial ten por obxecto regular o procedemento de seguimento dos obxectivos e das determinacións das DOT conforme o establecido no artigo 10.10 da Lei 10/1995, do 23 de novembro, de ordenación do territorio de Galicia e, ao mesmo tempo, configúrase como un plan de seguimento da sustentabilidade territorial no proceso de avaliación ambiental estratéxica (en diante AAE) no marco da Lei 9/2006, do 28 de abril, de avaliación dos efectos de determinados plans e programas no ambiente, e do artigo 8 da Lei 6/2007, do 11 de maio, de medidas urxentes en materia de ordenación do territorio e do litoral de Galicia.”⁶

O modelo territorial definido polas DOT leva implícito realizar un constante seguimento do cumprimento dos obxectivos dos instrumentos que as desenvolven a través da evolución do estado das variables e elementos considerados estratéxicos no proceso de avaliación ambiental estratéxica.

Neste senso, a función do plan de seguimento das determinacións e obxectivos das DOT, responde ás seguintes necesidades obxectivas:

- Valorar o grao de cumprimento, é dicir, se facemos o que establecemos nas DOT?
- Valorar os efectos das determinacións das DOT, é dicir, é eficaz cara a sustentabilidade?
- Coñecer a percepción da cidadanía, ou cómo percibe a cidadanía ese desenvolvemento .

O sistema de indicadores contempla unha dobre avaliación do cumprimento dos obxectivos das DOT; por unha banda o que se refire ao desenvolvemento dos instrumentos de ordenación do territorio que nela se citan, e pola outra, propiamente unha batería de indicadores que midan a evolución das variables de sustentabilidade

De xeito análogo ao sistema de indicadores, e para dar resposta a terceira das necesidades formuladas, deséñase un instrumento que permita coñecer a percepción da cidadanía sobre os efectos dos instrumentos de ordenación do territorio e urbanismo na calidade de vida; para o cal se propón a realización dunha enquisa.

⁶ Anexo do Plan de seguimento das Directrices de ordenación do territorio de Galicia e da sustentabilidade territorial. Índice de contidos: 1. Obxecto do Plan de seguimento.(Decreto 176/2013, do 21 de novembro)

4 Metodoloxía do plan de seguimento.

4.1 Órganos e procesos.

A consellería competente en materia de ordenación do territorio é a responsable⁷ de levar a cabo o seguimento das DOT segundo indica a lei de ordenación do territorio.

A estes efectos, aproba o Decreto 156/2012, do 12 de xullo, crea a **Comisión de Seguimento das DOT** como órgano de coordinación técnica dos departamentos, organismos e entes da Administración xeral da Comunidade Autónoma de Galicia, que será a responsable de desenvolver e adaptar o sistema seguimento dos obxectivos e determinacións das DOT.

O mesmo decreto que crea dita comisión, establece que o plan de seguimento que se defina será a base da memoria que anualmente presentárase ao Parlamento⁸.

Neste decreto prevese un sistema de traballo interdisciplinar e interdepartamental, mediante a constitución de grupos técnicos de traballo, que analicen, propoñan e validen as ferramentas que constitúan o plan de seguimento.

Nel, sinálase ao Instituto de Estudos do Territorio (IET) como o soporte técnico para o desenvolvemento das funcións da Comisión de Seguimento que levará a cabo labores de coordinación entre os GTT e a Comisión. Estas tarefas están incardinadas no cometido de prestar apoio á consellería competente en materia de urbanismo e ordenación do territorio, na realización da avaliación continua dos instrumentos de ordenación territorial, que lle atribúe os estatutos (Decreto 244/2011, do 29 de decembro).

⁷ Artigo 10.2 da Lei 10/1995, do 23 de novembro

⁸ Preámbulo do Decreto 156/2012, do 12 de xullo: Ver Anexo I de esta memoria

4.1.1 Órganos

Dependentes dela, no seo desta Comisión, constituíronse diferentes **Grupos Técnicos de traballo (GTT)**, nos que cada departamento autonómico con competencias de alcance territorial terá un papel protagonista na definición, validación e consenso das propostas, tanto para as DOT, como para os restantes instrumentos de ordenación do territorio.

No seo de cada GTT, concrétanse os contidos das ferramentas que conforman o plan, segundo o ámbito competencial correspondente.

Cada grupo está constituído por unha persoa representante do órgano ambiental da Administración xeral da Comunidade Autónoma de Galicia, do órgano competente en materia de estatística, por un representante da consellería da Administración xeral da Comunidade Autónoma de Galicia ou entidade pública instrumental con competencias na materia de que se trate e por dous representantes do Instituto de Estudos do Territorio, organismo que desenvolverá os labores de apoio, análise e coordinación técnica do traballo nos diferentes GTT. O representante do departamento que teña as competencias na materia a que se refira o grupo de traballo actuará como fonte e validador dos datos e dos indicadores asignados ao dito grupo.

O órgano ambiental participará no seguimento e poderá recadar a información e realizar as comprobacións que considere necesarias para verificar a información que figure no informe de sustentabilidade ambiental.

Os departamentos con competencias en ordenación do territorio e administración local están invitados en todos eles.

Cara a esta primeira memoria, constituíronse dezasete grupos de traballo. No cadro que se xunta, sinálanse os departamentos representantes de cada grupo en virtude do ámbito competencial.

GTT	DEPARTAMENTO
GTT01	Instituto Galego de Estatística (IGE)
GTT02	D.X. Patrimonio Cultural
GTT03	S.X. Turismo
GTT04	D.X. Formación e Colocación
GTT05	S.X. do Mar
GTT06	S.X. de Medio Rural e Montes
GTT07	D.X. Industria, Enerxía e Minas Instituto Enerxético de Galicia (INEGA)
GTT08	Axencia de Modernización Tecnolóxica de Galicia (AMTEGA)
GTT09	Augas de Galicia Sanidade
GTT10	D.X. Conservación Natureza
GTT11	S.X. Calidade e Avaliación Ambiental
GTT12	D.X. de Emerxencias e Interior
GTT13	S.X. Ordenación do Territorio e Urbanismo
GTT14	Instituto Galego de Vivenda e Solo (IGVS)
GTT15	D.X. de Mobilidade
GTT16	Portos de Galicia Axencia Galega de Infraestruturas
GTT17	D.X. de Comercio

Táboa 1 Grupos técnicos de traballo

4.1.2 Procesos

O IET formula, os GTT elaboran, consensúan e propoñen á Comisión: e esta aproba.

Ilustración 2.. Esquema interrelacional entre órganos e procesos

Unha vez constituídos os grupos técnicos de traballo, o traballo centrouse na elaboración do devandito *Plan de seguimento das Directrices de ordenación do territorio de Galicia e da sustentabilidade territorial*, en concreto, nas ferramentas de seguimento.

Para elo, o Instituto de Estudos do Territorio (IET), elaborou a programación do traballo, cun papel centrado na formulación das propostas que estudaríanse e consensuaríanse nos GTT, e finalmente, serían validadas polo departamento responsable do indicador, o Instituto Galego de Estatística e o órgano ambiental (Ilustración 1).

O resultado final, e previa elaboración do informe ao proceso de seguimento levado a cabo, foi aprobado pola Comisión como paso previo a súa publicación e divulgación.

Compre salientar a presenza en todos eles, do órgano estatístico central da Comunidade Autónoma (IGE), coa finalidade de que aportara non so o seu coñecemento na xestión de datos, senón que ademais velase porque os procedementos de recompilación, tratamento e xestión dos datos, para xerar a información e os indicadores foran tales que, a medio e longo prazo, puideran incorporarse no programa estatístico da comunidade autónoma. Deste xeito, o IGE xoga un papel fundamental como asesor de todos os GTT para la xestión dos datos, e así dar cumprimento a un dos obxectivos que se marcou ao inicio deste proceso: Oficializar, a medio e longo prazo, a información e datos vertidos no PSST.

A información detallada da xestión dos grupos técnicos de traballo, como a que se refire á documentación de partida, o número de sesións celebradas, a relación de cada un deles cos indicadores desenvolvidos ven referida no Anexo V do Informe do PSST que acompaña a esta memoria.

4.2 Modelo territorial sustentable

4.2.1 Modelo establecido polas DOT

As liñas estratéxicas definidas na memoria das DOT (1.5 Un modelo territorial para o futuro de Galicia. 1.5.1. Orientacións estratéxicas do modelo territorial de Galicia) e recollidas na Memoria ambiental correspondente ao proceso de avaliación ambiental estratéxica orientase a:

- A. Favorecer a compacidade, harmonizar o desenvolvemento das cidades e prever a urbanización difusa.
- B. Fortalecer os núcleos tradicionais e o litoral, e valorizar o territorio.
- C. Mellorar a accesibilidade, a mobilidade e as comunicacións no territorio.
- D. Frear o despoboamento rural e favorecer o re-equilibrio territorial.
- E. Potenciar o sector primario como parte esencial do medio rural.
- F. Protexer o patrimonio natural e cultural.
- G. Incorporar a perspectiva do metabolismo urbano para unha maior eficiencia ambiental.
- H. Afianzar o protagonismo exterior de Galicia.

Estes principios e obxectivos de sustentabilidade enunciados pódense organizar en dous eixos fundamentais: a eficiencia ambiental e a cohesión social, sobre os que se sustente o avance cara a un modelo territorial sustentable.

Estes eixos conceptuais incardínanse nas políticas recollidas nas sucesivas declaracións e documentos, subscritos pola comunidade internacional e, fundamentalmente, polos países membros da UE, na procura dun desenvolvemento sustentable.

Deséñase así unha estrutura coherente e equilibrada de referencia para a selección das ferramentas e a interpretación dos seus resultados.

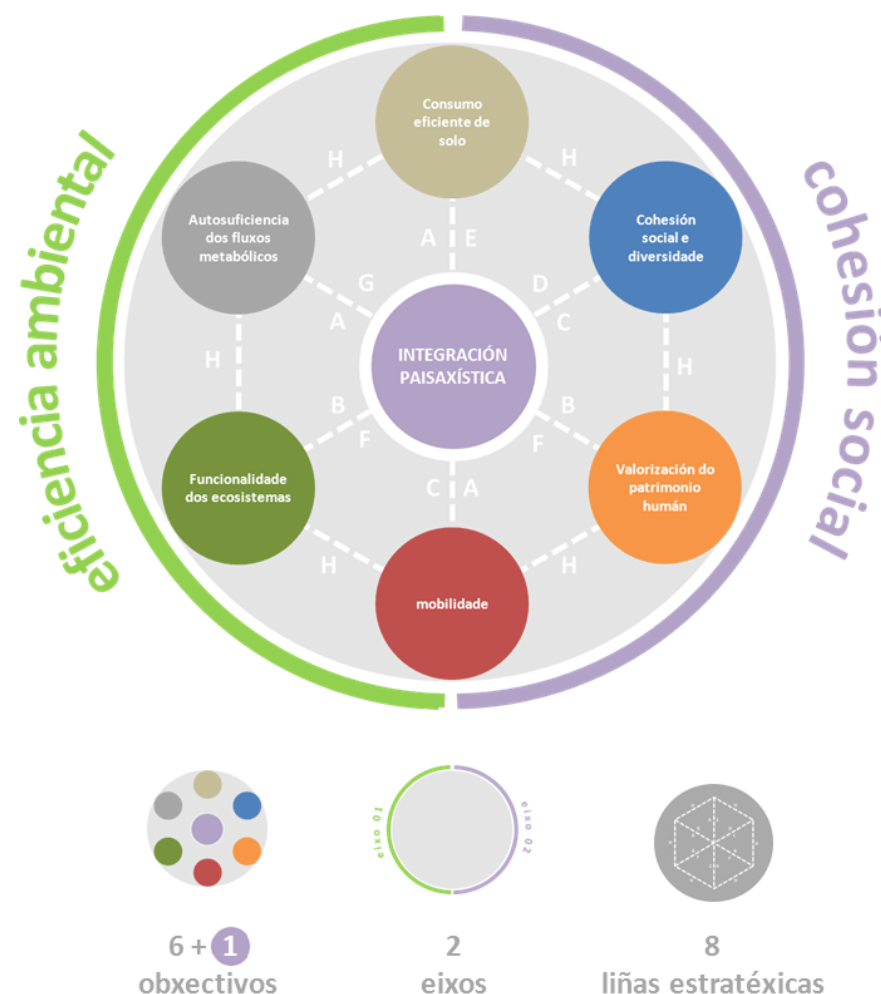

Ilustración 3. Modelo territorial sustentable

4.2.2 Modelización do territorio

O Plan de seguimento das Directrices de Ordenación do Territorio e da sustentabilidade territorial implica unha modelización da realidade mediante a recompilación de información e elaboración da mesma para un mellor coñecemento das distintas variables de sustentabilidade e da súa evolución no tempo, coa vocación de formar parte do coñecemento xeral nunha sociedade participada por todos, cidadáns, empresas, asociacións e administracións.

No Anexo I do Informe do Plan de seguimento das directrices de ordenación do territorio e da sustentabilidade territorial, expónse dun xeito detallado a importancia das operacións estatística ten de cara a este plan de seguimento.

Ao longo dos procesos xa descritos, atopamos dous tipos de información a tratar:

- Información de carácter netamente alfanumérico, dende a súas fontes de información ata o seu tratamento cara a súa exposición e integración.
- Información de carácter netamente xeográfico e territorial, destacando a cartografía de usos por ser a máis significativa.

4.2.2.1 Información de carácter alfanumérico

Parte do traballo implicou a obtención, recompilación, elaboración e ordenación sistemática de información co orixe en diversas fontes. A carga de traballo que representou, puxo de manifesto a necesidade da sistematización das diferentes coleccións de datos recompilados.

Considérase necesaria a sistematización para a interoperabilidade desta información, que posibilitará un uso máis racional dos recursos e da información dispoñible polos distintos departamentos no desenvolvemento das políticas sectoriais; a oportunidade xerada de implantar un sistema innovador que a medio prazo permita facer o

seguimento dun xeito máis eficiente, e áxil nunha concepción dos distintos departamentos da Xunta coordinados co-partícipes da información xerada.

Consecuencia disto é a elaboración do **proxecto estatístico do sistema de indicadores do plan de seguimento**, tal e como queda reflectido no citado anexo.

4.2.2.2 Información de carácter territorial

Para a avaliación deste modelo de desenvolvemento sustentable, é necesario modelizar o territorio dun modo homoxéneo, que permita incorporar nos procesos de cálculo de todos os indicadores a información sobre usos e coberturas do territorio.

Para elo, os usos agrúpanse en aqueles de dinámica natural fronte aos de dinámica antrópica, así como en virtude da consideración dunha maior eficiencia ambiental ou cohesión social.

A **dinámica** enténdese desde o punto de vista do uso, é dicir, quen fai uso dese espazo. No caso dos usos de dinámica natural, o uso do espazo efectúanse elementos naturais, non existe unha adición de enerxía de fontes externas como podería ser o petróleo, senón unicamente enerxía que provén de transformacións realizadas no mesmo sistema, chamada enerxía endosomática, por exemplo: un bosque.

Pola contra, no caso da dinámica antrópica, o sistema mantense mediante a adición de materia e enerxía que provén de fontes externas, por exemplo: unha cidade, un cultivo, etc..

Nembargante, nos usos de dinámica antrópica atopamos usos con una clara función e eficiencia ecolóxica, como é o caso do sistema agroforestal ou primario de Galicia. Estes usos deben considerarse dun xeito particular cara a avaliación de determinados indicadores.

Así partindo da información do Sistema de Información da Ocupación do Solo de España, agrúpanse os usos, dende este punto de vista, tal e como se amosa no seguinte esquema e táboa:

Usos de dinámica natural: Cunha clara función ambiental e biolóxica corresponde a aquelas categorías de solo que están compostas por organismos vivos; estes organismos son os encargados de obter a enerxía e a materia do propio sistema.

Usos de dinámica antrópica con función productiva primaria, e polo tanto cunha función ambiental e biolóxica, corresponden a categorías de solo nas que o home fai uso del (obtéñen recursos) e engade enerxía externa para o seu mantemento e aproveitamento. Son usos que, aínda presentando unha dinámica artificial, poden ter un certo valor ecolóxico e/o paisaxístico no contexto territorial. Exemplo: cultivos, plantacións forestais, zonas verdes urbanas.

Usos de dinámica antrópica con función de servizos propios dos cidadáns: corresponde a o solo nas que o home fai uso del, e os elementos que as estruturan e compoñen maioritariamente son artificiais.

Usos de dinámica natural e ocupación artificial: corresponde a aquelas categorías de solo que están formadas por elementos artificiais que están inmersos e integrados nos usos de dinámica natural. Son coherentes coa escala e funcionalidade dos sistemas naturais. Exemplo: Patrimonio cultural e etnográfico, así como o industrial tales como salinas, muíños, fornos etc, que conforman e constitúen a identidade propia de cara lugar.

Na seguinte táboa aparece unha clasificación dos usos. Estas categorías obtéñense ao cruzar a capa de usos do solo (clasificada segundo dinámica) e a capa de artificialización.

	Sistema	Grupo	Uso	
Natural	Intermareal	Chairas intermareais	Auga	Biolóxica
			Chaira intermareal areosa ou rochosa	
			Chaira intermareal fangosa	
	Xeoformas	Marismas	Marisma	
		Praias	Praias	
		Dunas	Dunas	
		Lagoas e humedais costeiros	Lagoas e humedais costeiros	
		Cantís	Cantís	
	Bioxénese	Vexetación costeira	Formacións vexetais costeiras	
		Bosques autóctonos	Bosques autóctonos	
		Bosques de ribeira	Bosques de ribeira	
		Bosques mixtos	Bosques mixtos	
		Bosques de recolonización	Bosques de recolonización	
		Outras formacións de carácter húmido	Solos hidromórficos	
Antrópica	Agroforestal	Matogueiras	Matogueiras de substitución	Cultural
		Cultivos e prados	Cultivos	
		Cultivos frutícolas e de viveiro	Prados	
		Viñedos	Froiteira	
		Cultivos baixo plástico	Viñedos	
		Forestal de repoboación	Invernadoiro	
	Cultural	Forestal de repoboación	Forestal de repoboación	Cultural
		Outras formacións arbóreas	Formacións de interese cultural	
	Artificial	Núcleo fundacional	Outras formacións arbóreas	Cultural
		Outras masas de auga	Asentamento de carácter fundacional	
	Construído	Canteira	Encoro	Artificial
		Periférico - Funcional	Outras masas de auga	
		Difuso	Canteira	
		Urbanizado	Desenvolvemento periférico	
			Asentamento funcional	Artificial
			Outras edificacións	
			Agregado urbano	
			Nova agrupación	Artificial
			Artificial	

Táboa 2 Clasificación dos usos do solo

4.3 Ferramentas

O punto de partida para a formulación e definición das ferramentas do plan, foi o plan de seguimento proposto no procedemento de avaliación ambiental estratéxica. O informe de sustentabilidade ambiental (ISA) das DOT, validado pola memoria ambiental, propuxo un plan de seguimento constituído por tres ferramentas:

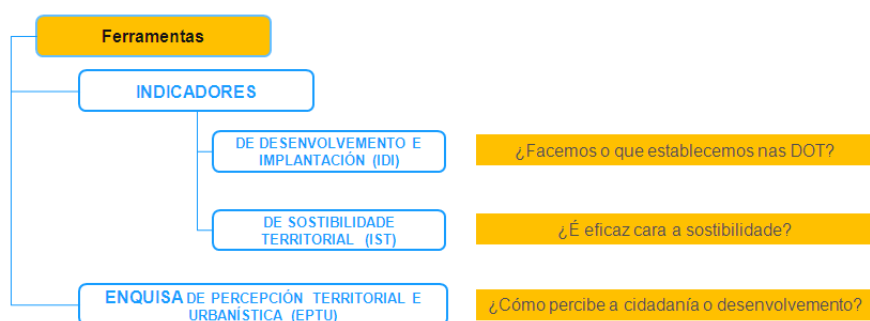

Ilustración 4.. Esquema interrelacional entre órganos e procesos

Estas tres ferramentas son as que constitúen a base na que se apoia ese plan para o seguimento das DOT e da sustentabilidade territorial (PSST).

No informe do PSST recóllense os indicadores implementados para esta primeira entrega, de xeito pormenorizado, incluíndo cada unha das fichas do indicador e das súas medidas, estruturados en bloques e subbloques segundo expónse en cada caso.

- **Indicadores de desenvolvemento e implantación⁹ (IDI)** son aqueles que medirán o cumprimento das obrigas concretas establecidas polas DOT e por cada instrumento de ordenación do territorio que as desenvolvan.
- **Indicadores de sustentabilidade territorial¹⁰ (IST)**, que tratan de representar unha realidade en termos de evolución dos elementos estratéxicos e as variables de sustentabilidade. O seguimento da sustentabilidade territorial precisa ir máis aló dunha simple compilación de datos e cálculos, xa que afrontar a valoración das tendencias de sustentabilidade require dun importante esforzo por considerar as profundas interrelacións entre as variables que se dan no territorio.
- **Enquisa de percepción territorial e urbanística¹¹ (EPTU)**, cuxo obxectivo básico é coñecer a percepción da cidadanía e da veciñanza acerca da situación da calidade da vida nas cidades e no rural, así como a valoración acerca das melloras levadas a cabo ou pretendidas polos instrumentos de ordenación do territorio e/ou de urbanismo.

A batería de indicadores inicial, composta por 6 IDI e 32 IST, que aquí se recolle, deberá completarse ao longo do tempo, en función das fontes de datos dispoñibles e do propio desenvolvemento das DOT, mediante os distintos instrumentos de ordenación territorial e urbanística.

⁹ Anexo II do Informe núm. 1 do PSST, anexo a esta Memoria.

¹⁰ Anexo III do Informe núm. 1 do PSST, anexo a esta Memoria.

¹¹ Anexo IV do Informe do PSST, anexo a esta Memoria.

4.3.1 Indicadores de desenvolvemento e implantación (IDI)

BLOQUE	INDICADOR ¹²
ORDENACIÓN DO TERRITORIO (OT)	Número e porcentaxe de Plans territoriais integrados en elaboración e aprobados que desenvolven o modelo territorial das DOT.
	Número de Programas coordinados de actuación desenvolvidos.
	Número de Plans sectoriais en elaboración e aprobados que desenvolven o modelo territorial das DOT.
PLANEAMENTO (P)	Número de Plans xerais de ordenación municipal en elaboración e aprobados que desenvolven o modelo territorial das DOT.
	Porcentaxe de Plans xerais de ordenación municipal en coherencia coas determinacións das DOT.
	Porcentaxe de superficie con PXOM adaptado ás DOT.
	Transformación urbanística a través de instrumentos de planificación e/ou de ordenación.

Táboa 3 Bloques dos IDI da memoria ambiental das DOT

Medirán o cumprimento das obrigas concretas establecidas polas DOT e por cada instrumento de ordenación do territorio que as desenvolvan. E dicir deben dar resposta aos compromisos que a Comunidade Autónoma se impón no desenvolvemento dos seus instrumentos de planificación territorial.

Algúns destes indicadores establécense na propia tramitación ambiental das DOT, entendendo que o desenvolvemento destes instrumentos suporá unha ordenación do territorio en clave de sustentabilidade, e dicir, a planificación vertical ou en “cascada” será a ferramenta que dirixa as actuacións no territorio para que estas dean unha resposta coherente cos obxectivos marcados.

O procedemento de AAE recolleu os seguintes IDI, de xeito non exhaustivo:

- Número de Plans territoriais integrados en elaboración e aprobados que desenvolven o modelo territorial das DOT
- Porcentaxe de superficie ordenada segundo un Plan territorial integrado
- Número de Programas coordinados de actuación desenvolvidos
- Número de Plans sectoriais en elaboración e aprobados que desenvolven o modelo territorial das DOT
- Número de Plans xerais de ordenación municipal en elaboración e aprobados que desenvolven o modelo territorial das DOT
- Porcentaxe de superficie con PXOM adaptado ás DOT

Non obstante, outras figuras como os plans directores ou as estratexias deseñadas e postas en marcha por distintas consellerías son igualmente documentos vinculantes cos obxectivos das DOT, cunha clara finalidade de ordenación territorial que supoñen pasos intermedios ou previos aos recollidos nas DOT.

No decreto que regula o plan de seguimento, establécese que o número de indicadores pode ser ampliado con outros de análogas características, relativos a accións que as administracións públicas podan desenvolver, en virtude das súas competencias.

¹² As fichas destes indicadores atópanse no Anexo II do *Informe do plan de seguimento* que acompaña a esta Memoria.

4.3.2 Indicadores de sustentabilidade territorial (IST)

Unha vez deseñado o modelo territorial ao que dará resposta o sistema de indicadores, trátase da identificación das variables de sustentabilidade, do establecemento de obxectivos específicos para cada unha delas, así como da identificación dos seus aspectos clave.

Estas variables de sustentabilidade identificadas no procedemento de avaliación ambiental das DOT, reestrutúranse no PSST de xeito mais sinxelo e de lectura mais clara, mediante a clasificación nos bloques e subbloques da seguinte táboa.

No modelo das DOT, a matriz biofísica de Galicia, composta por aqueles usos de dinámica natural ou antrópica, con función ambiental, é o soporte dos sistemas humanos, conformados polas variables sociais e económicas, que configuran e determinan o patrimonio cultural.

Estes tres elementos dos sistemas humanos (sociedade, economía e patrimonio cultural), organízanse atendendo a un modelo de ocupación do territorio establecido polos instrumentos de ordenación, que a súa vez determina e caracteriza o proceso de antropización do patrimonio natural.

Así, o modo no que son aproveitados e xestionados os recursos dese patrimonio natural (os fluxos de enerxía, auga-ciclo hídrico, outros materiais e a atmosfera) constitúe o metabolismo do sistema humano, mentres que os múltiples fluxos socioeconómicos posibles sintetízanse nas variables do bloque de mobilidade.

Finalmente, a **paisaxe**, como reflexo da sociedade, configúrase como elemento holístico e de síntese ou resultado de todas as relacións e interaccións naturais e antrópicas.

Coa incorporación a este modelo, dos aspectos clave que son necesarios valorar, como consecuencia das oportunidades e riscos que leva consigo a implementación dos diferentes instrumentos de ordenación do territorio, segundo o proceso de planificación en “cascada”, obtivéronse os sub-bloques nos que finalmente clasificáronse os indicadores desenvolvidos.

A definición das relacións entre as variables ou bloques do modelo e os obxectivos de sustentabilidade contemplados para cada un deles representa unha parte fundamental do modelo conceptual do sistema de indicadores.

A listaxe de bloques e sub-bloques, e a súa relación coas aspectos clave, reflíctese na táboa seguinte.

CLASIFICACIÓN NAS DOT				CLASIFICACIÓN NO PSST	
VARIABLES		ASPECTOS CLAVE		BLOQUE	SUBBLOQUE
OT	OCUPACIÓN DO TERRITORIO	Cal. S.	Calidade do solo	OCUPACIÓN DO TERRITORIO	Usos do solo
		Voc. A.	Vocacionalidade dos ámbitos		Distribución-Dispersión
		Ris. N. T.	Exposición a riscos naturais e tecnolóxicos		Intensidade
					Usos do solo
PPNC	PAISAXE, PATRIMONIO NATURAL E CULTURAL	Integ. P.	Integridade paisaxística	PAISAXE	Dinámica da paisaxe
					Valoración da paisaxe
					Xestión da paisaxe
		Frag. T.	Fragmentación do territorio	PATRIMONIO NATURAL	Naturalidade
		Consv.	Conservación do patrimonio natural e cultural		Naturalidade
					Biodiversidade
					Xestión
		Valorización			

Táboa 4 Bloques dos IST e Variables DOT

CLASIFICACIÓN NAS DOT				CLASIFICACIÓN NO PSST					
VARIABLES		ASPECTOS CLAVE		BLOQUE	SUBBLOQUE				
SE	SOCIOECO- NOMÍA	Comp. E.	Competitividade económica	SOCIEDADE E ECONOMÍA	Autosuficiencia				
					Innovación				
					Agricultura e gandería				
					Pesca e acuicultura				
					Aproveitamento forestal				
		Solo empresarial							
		Turismo							
		Complexidade							
		Emprego e formación							
		Autosuficiencia							
Eq. D. E.	Equilibrio do desenvolvemento económico	Agricultura e gandería							
		Pesca e acuicultura							
		Aproveitamento forestal							
		Solo empresarial							
		Turismo							
Coh. S.	Cohesión social	Espectro social							
		Poder adquisitivo							
Cal. V. P.	Calidade de vida da poboación	Servizos							
		Poder adquisitivo							
Gob.	Gobernanza	Servizos							
		Emprego e formación							
A	ATMOSFERA	Cal. Ai.	Calidade do aire	METABOLIS- MO	Gobernanza				
					Atmosfera e cambio climático				
					CH	CICLO HÍDRICO	Cal. Au.	Calidade da auga	Ciclo hídrico
									Cons. R. H.
					En	ENERXÍA	Cons. En.	Consumo enerxético	Enerxía
Re	CICLOS DE MATERIAIS	Xer. Re.	Xeración de residuos		Ciclos de materiais				
					Atmosfera e cambio climático				
CC	CAMBIO CLIMÁTICO	Em. GEI	Emisións de GEI						
M	MOBILIDADE	Nec. M.	Necesidades de mobilidade		MOBILIDADE	Situación global			
		Eq.Rp.Modal	Equilibrio no reparto modal			Situación modo a modo			

Táboa 5 Bloques dos IST e Variables DOT

4.3.3 Enquisa de percepción territorial e urbanística (EPTU)

A terceira das ferramentas implementadas no *Plan de seguimento das Directrices de ordenación do territorio de Galicia e da sustentabilidade territorial* é aquela que sexa quen de dar a coñecer a percepción da cidadanía sobre os efectos dos instrumentos de ordenación do territorio e urbanismo na calidade de vida e do medio físico que habita; para o cal se propón a realización dunha enquisa. Esta ferramenta foi concibida de xeito que complemente ás outras dúas cunha natureza mais cuantitativa como son os indicadores. Así recolleuse no Informe de sustentabilidade (ISA) das DOT.

"Igual de importante que os indicadores cuantitativos é a percepción da cidadanía e da veciñanza acerca da situación da calidade da vida nas cidades e no rural así como a valoración acerca das melloras levadas a cabo ou pretendidas.

Neste sentido, o seguimento da sostibilidade territorial das DOT incorporará a realización dunha enquisa que será elaborada nos termos apropiados e determinados polos correspondentes equipos demoscópicos para valorar, entre outras cuestións territoriais e urbanísticas do contexto socioeconómico:

- A satisfacción xeral da cidadanía e a veciñanza cos niveis de calidade de vida conseguidos en relación á ordenación territorial.*
- As posibilidades de mellora estrutural e puntual.*
- As melloras efectivamente percibidas da acción das distintas administracións sobre o territorio en desenvolvemento das determinacións destas DOT.*
- A calidade dos espazos públicos, dos servizos e a idoneidade do seu dimensionamento.*
- A satisfacción coa paisaxe urbana, rural ou global."*

Como aproximación xeral, os aspectos máis significativos pódense resumir nos seguintes puntos ou temas:

- Acceso a servizos urbanísticos e dotacións (equipamentos e espazos libres)
- Proximidade a servizos comerciais
- Opcións ou alternativas para a mobilidade obrigada
- Calidade ambiental dende o punto de vista do confort e a minimización de problemas para a saúde. Isto pódese traducir na minimización da contaminación de calquera tipo.

Considerando estes aspectos e os mencionados nas orientacións recollidas nos ISA correspondentes (a-e), a modo de síntese, expónse a información a obter pola EPTU:

- Servizos urbanísticos: existencia ou acceso, calidade e valoración de melloras levadas a cabo o pretendidas
- Dotacións (equipamentos e espazos libres): existencia ou acceso, calidade e valoración de melloras levadas a cabo ou pretendidas
- Opcións ou alternativas para a mobilidade obrigada: existencia, calidade
- Calidade ambiental: problemas identificados e valoración de melloras levadas a cabo ou pretendidas
- Satisfacción global en atención aos temas anteriores.
- Paisaxe: satisfacción coa paisaxe urbana, rural ou global

No anexo IV do Informe do PSST que se xunta a esta memoria, expóñense as preguntas desenvoltas, indicando para cada unha delas, a enquisa a que pertence, a súa capacidade de adaptación, os aspectos que atende segundo se estableceu no ISA das DOT, e a natureza do campo a tratar que serviron como propostas. A estes apartados engádense os comentarios pormenorizados do IGE a cada unha delas

No epígrafe 4 do capítulo II. Avaliación das ferramentas do Informe do plan de seguimento, que acompaña a esta memoria, desenvólvese a estratexia, metodoloxía e achegas para o deseño da enquisa.

Con todo elo dispoñemos da documentación base sobre a que traballar na confección da enquisa estrutural de fogares¹³ (EEF) para os vindeiros exercicios.

¹³ EEF, nova denominación, de data 2014, da Enquisa de Condicións de Vida das Familias (ECV), así denominada no Informe do PSST.

4.4 Relación dos indicadores

4.4.1 Indicadores de desenvolvemento e implantación (IDI)

O procedemento de AAE recolleu os indicadores expresados no título 4.3.1 Indicadores de desenvolvemento e implantación (IDI). A fichas que os desenvolven, coa excepción do referido aos Programas coordinados de actuación, quedan reflectidos no Informe que acompaña a este documento, no seu anexo II, conforme a seguinte táboa:

BLOQUE	SUBBLOQUE	INDICADOR ¹⁴	
		CÓDIGO	NOME
ORDENACIÓN DO TERRITORIO (OT)	PTI (A)	OT.A.01	Número e porcentaxe de Plans territoriais integrados en elaboración e aprobados que desenvolven o modelo territorial das DOT.
	PS (C)	OT.C.01	Número de Plans sectoriais en elaboración e aprobados que desenvolven o modelo territorial das DOT.
PLANEAMENTO (P)	PXOM (A)	P.A.01	Número de Plans xerais de ordenación municipal en elaboración e aprobados que desenvolven o modelo territorial das DOT.
		P.A.02	Porcentaxe de Plans xerais de ordenación municipal en coherencia coas determinacións das DOT.
		P.A.03	Porcentaxe de superficie con PXOM adaptado ás DOT.
	PrS-PD (B)	P.B.01	Transformación urbanística a través de instrumentos de planificación e/ou de ordenación.

Táboa 6 Indicadores IDI do primeiro informe do PSST das DOT

¹⁴ As fichas destes indicadores atópanse no Anexo II do Informe do plan de seguimento que acompaña a esta Memoria.

4.4.2 Indicadores de sustentabilidade territorial (IST)

As fichas individualizadas destes indicadores atópanse no Anexo III do *Informe do plan de seguimento* que acompaña a esta Memoria, coa finalidade de permitir a consulta pormenorizada de cada un deles, do estado no que se atopan, da relevancia, a formas de medilo ou a tendencia desexable en función das determinacións das DOT.

4.4.2.1 Indicadores de Partida

Para a concreción do sistema de indicadores, partiuse da serie definida no *ANEXO I.-Plan de seguimento* da Memoria ambiental das Directrices de Ordenación do Territorio.

Este sistema de indicadores permite avaliar a sustentabilidade das DOT e dos diferentes instrumentos de ordenación do territorio mediante o seguimento da súa evolución cara o cumprimento dos obxectivos xerais propostos para o desenvolvemento dos mesmos, así como dos obxectivos específicos establecidos para cada unha das variables.

4.4.2.2 Indicadores da primeira entrega do PSST

O traballo desenvolvido pola Comisión de Seguimento completou o sistema inicial, incorporándolle os específicos derivados do POL, definindo unha serie de indicadores, que se detallan para unha primeira entrega na táboa seguinte e que cumpren cunha serie de características básicas:

- Están relacionados cos obxectivos de maneira que presentan a evolución da aplicación das DOT.
- Son facilmente medibles e susceptibles de analizar en series temporais.
- Reflicten a evolución temporal, de xeito que poden analizarse para prever ou corrixir tendencias negativas.
- O seu número é suficientemente reducido, co obxectivo de ser facilmente comprensibles por todos os axentes implicados.

4.4.2.3 Relación dos IST coas determinacións das DOT

En coherencia co carácter de referencia das DOT para acadar determinados obxectivos de sustentabilidade e equilibrio territorial, na seguinte táboa reflíctese a relación entre cada un dos indicadores calculados e as diferentes determinacións das DOT, xa sexa esta relación de tipo directo ou indirecto.

Así mesmo inclúe a relación cos obxectivos enunciados no Plan de ordenación do litoral (POL), de aplicación a los indicadores definidos para este ámbito territorial concreto.

No Informe do PSST (Anexo I), anexo a esta memoria, desenvólvese esta táboa, incluíndo a integridade do texto das determinacións e obxectivos relacionados co indicador, xa sexa referido ás DOT ou ao POL.

PLAN DE SEGUIMENTO DAS DOT E DA SUSTENTABILIDADE TERRITORIAL (PSST)						
BLOQUE	SUBBLOQUE	SISTEMA DE INDICADORES			DETERMINACIÓNS DOT	OBXECTIVOS POL
		CÓDIGO		NOME		
		DOT	POL			
OCUPACIÓN DO TERRITORIO (OC)	Usos do solo	OCA01	OCA01	Usos do solo	1.2.i;1.2.j;1.2.n;1.2.ñ	1.1;1.2;1.3;1.4;1.6;2.1;3.1;3.2;3.3;5.19;11.8;11.7
	Distribución-Dispersión	-----	OCB01	Proximidade aos núcleos de carácter fundacional	1.2.f;2.1.4.m;3.1.5.d	1.4;1.6;2.1;4.1;;4.2;4.4;4.5;5.3;5.19;7.1;11.8;11.7
	Intensidade	-----	OCC01	Índice de saturación	1.2.n;2.1.4.j;2.1.4.k;2.1.4.m;3.1.2;3.1.5.d	1.4;1.6;2.1;4.1;;4.2;4.4;4.5;5.3;5.19;7.1;11.8;11.7
		-----	OCC02	Crecemento previsto	1.2.n;2.1.4.j;2.1.4.k;2.1.4.m; 3.1.2;3.1.5.d	1.4;1.6;2.1;4.1;;4.2;4.4;4.5;5.3;5.19;7.1;11.8;11.7
		-----	OCC03	Grado de conurbación	1.2.n;2.1.4.m;3.1.2;3.1.5.d	1.4;1.6;2.1;4.1;;4.2;4.4;4.5;5.3;5.19;7.1;11.8;11.7
		OCC01	OCC04	Vivendas familiares	2.1.4.n;3.1.4;3.1.5.d;3.1.6;3.1.15.a	1.6;2.1;4.5;5.3;5.19;9.4;11.7
	Riscos	--	--			
PAISAXE (PAI)	Dinámica da paisaxe	--	--			
	Valoración da paisaxe	--	--			
	Xestión da paisaxe	PAIC01	-----	Aplicación dos instrumentos da Lei da Paisaxe	1.2.o;1.2.p;1.3.4;3.3.9;4.1.4;4.2.9;4.3.3;4.6.7;4.7.9;5.3;6.9;6.11;7.2.3;7.2.8;7.3.5;7.3.6;7.3.7;8.1;8.2;8.3;8.4;8.5;8.6;8.7;8.8;8.9;9.7;9.8.c	1.6;2.1;4.3;11.2
PATRIMONIO NATURAL (PN)	Naturalidade	PNA01	PNA01	Artificialización do territorio	1.2.i;1.2.j;1.2.k;1.2.n;1.2.ñ;1.3;2.1.4.i;2.1.4.j;2.3.2;3.1.9; 3.1.14; 3.1.16.e	1.4;1.6;2.1;3.1;3.2;3.3
	Biodiversidade	-----	PNB01	Superficie de interese para a conservación en corredores	2.1.4.i;3.1.16.b;3.1.16.c;3.1.16.e;7.1.2.b;7.2.1;7.2.1.a;7.2.1.b;7.2.2;7.2.3;7.2.4;7.2.5	1,4;2.1;3.1;3.2;3.3;4.3;11.5
	Xestión	PNC01	PNC01	Superficie de espazos naturais protexidos	1.1;1.2.i;1.2.j;1.2.l;1.2.n;2.1.4.i;7.1.2.a;7.2.1;7.2.2;7.2.3;7.2.4;7.2.5;7.2.8	1.4;1.6;2.1;3.1;3.2;3.3
		PNC02	PNC02	Espazos naturais con instrumentos de planificación	1.1;1.2.i;1.2.j;1.2.l;1.2.n;2.1.4.i;7.1.2.a;7.2.1;7.2.2;7.2.3;7.2.4;7.2.5;7.2.8	1.4;1.6;2.1;3.1;3.2;3.3
		PNC03	-----	Ocorrencia de incendios	1.2.r;3.1.14;3.3.1;3.3.5;3.3.12	1.2;1.5;1.6;3.3;5.6;10.1

PLAN DE SEGUIMENTO DAS DOT E DA SUSTENTABILIDADE TERRITORIAL (PSST)						
BLOQUE	SUBBLOQUE	SISTEMA DE INDICADORES			DETERMINACIÓNS DOT	OBXECTIVOS POL
		CÓDIGO		NOME		
		DOT	POL			
PATRIMONIO CULTUTRAL (PC)	Abundancia e diversidade	PCA01	-----	Número de BIC	1.2.p;1.3;1.3.4;2.1.4.i;3.1.17;3.3.22;6.2;7.1.2.d.1;9.1	2.1;4.1;4.3;4.4
	Valorización	--	--			
SOCIEDADE E ECONOMÍA (SE)	Espectro social	SEA01	SEA01	Variación da poboación (nº de habitantes)	1.2.e;1.2.f;1.2.g;3.1.15.b;3.3.10	2.1;5.11;5.13;5.19
		SEA08	SEA02	Densidade de poboación	1.2.d;1.2.e;1.2.f;1.2.g;3.1.5.d	2.1;5.11;5.13;5.20;11.7
	Poder adquisitivo	SEB01	SEB01	Renda bruta dispoñible do fogar per cápita	1.2.g;1.2.l	5.1;5.2,5.3;5.4;5.5;5.6;5.7;5.8;5.9;5.10;5.12;5.13
	Servizos	--	--			
	Complexidade	--	--			
	Emprego e formación	--	--			
	Autosuficiencia	SEF01	SEF01	Autocontención laboral	1.2.c;1.2.d;1.2.g;1.2.u;1.3.1.c;3.1.5.h	5.1;5.2,5.3;5.4;5.5;5.6;5.7;5.8;5.9;5.10;5.12;5.13
		SEF03	SEF03	Autosuficiencia en emprego	1.2.c;1.2.d;1.2.g;1.3.1.c;3.1.5.h	5.1;5.2,5.3;5.4;5.5;5.6;5.7;5.8;5.9;5.10;5.12;5.13
	Innovación	SEG01	SEG01	Implantación de TIC nos asentamentos urbanos e rurais	1.2.v; 4.6	5.1;5.2,5.3;5.4;5.5;5.6;5.7;5.8;5.9;5.10
	Agricultura e gandería	SEH01	SEH01	Agricultura ecolóxica	3.3.4;3.3.10	1.3;2.1;5.1;5.2;5.4;5.7;7.2
		SEH02	SEH02	Especialización gandeira	1.2.ñ;1.2.o;3.3.2;3.3.10;3.3.11;3.3.12.b;3.3.12.c	2.1;5.1;5.4;5.7;5.9;5.13;7.3;9.1
		SEH06	SEH06	Carga gandeira	1.2.ñ;1.2.o;3.3.2;3.3.10;3.3.11;3.3.12.b;3.3.12.c	2.1;5.1;5.4;5.7;5.9;5.13;7.3;9.1
	Pesca e acuicultura	SEI01	SEI01	Especialización acuícola	3.3.21;3.3.22	2.1;3.2;3.3;5.2;5.9;5.13;7.2;7.4;9.1
	Aproveitamento forestal	SEJ02	SEJ02	Superficie con instrumentos de ordenación e xestión forestal	3.3.2;3.3.5;3.3.6;3.3.7;3.3.12.a	1.4;1.5;2.1;3.1;5.6;5.9;7.2;10.1;10.2
	Actividade extractiva	--	--			
	Turismo	SEL01	SEL01	Intensidade turística	3.3.2;3.3.5;3.3.6;3.3.7;3.3.12.a	1.4;1.5;2.1;3.1;5.6;5.9;7.2;10.1;10.2
	Gobernanza	--	--			
	Solo empresarial	--	--			

PLAN DE SEGUIMENTO DAS DOT E DA SUSTENTABILIDADE TERRITORIAL (PSST)						
BLOQUE	SUBBLOQUE	SISTEMA DE INDICADORES			DETERMINACIÓNS DOT	OBXECTIVOS POL
		CÓDIGO		NOME		
		DOT	POL			
METABOLISMO (MET)	Enerxía	META01	-----	Intensidade enerxética final	3.2.8;4.7.1;4.7.2;4.7.12	5.5;5.9;6.4;8.1;8.2;9.4;10.2
	Ciclo hídrico	METB01	METB01	Calidade da auga en zonas de baño	1.3.4;4.8.2.a;4.8.2.b;4.8.2.d;4.8.3.a;4.8.3.b;4.8.4.e; 4.8.5b;4.8.5.c;4.8.21;6.3;6.6	2.1;3.2;3.3;7.1;7.2;7.3;7.4;9.3
	Ciclos de materiais	METC01	METC01	Xeración de residuos urbanos (por habitante)	2.1.4.l;3.1.5.f;4.8.3.a;4.9.1;4.9.2;4.9.4;4.9.5.d;4.9.5.e	5.1;5.2;5.3;5.6;5.8
		METC02	METC02	Recollida selectiva bruta (por habitante)	2.1.4.l;1.5.f;4.8.3.a;4.9.1;4.9.2;4.9.4;4.9.5.d;4.9.5.e	9.1;9.2;9.3
		METC03	METC03	Dotación de puntos limpos	4.9.1;4.9.2;4.9.5.e	9.1;9.2;9.4
	Atmosfera e cambio climático	METD01	-----	Emisión de gases de efecto invernadoiro	1.2.q;2.1.4.l;3.1.5.f;3.3.7;4.7.1.c;4.7.2	2.1;5.5;5.6;8.1;10.2;10.3
MOBILIDADE (MOB)	Situación global	MOBA01	MOBA01	Reparto modal da mobilidade cotiá	2.1.4.b;3.1.5.b;3.1.5.c;3.1.16.g;3.2.1.b;4.1.6;4.5.2;4.5.3;4.5.5	2.1;4.3;4.5;6.4;8.2;11.1;11.2;11.3;11.4;11.5;11.7
	Situación modo a modo	--	--			

Táboa 7 Indicadores IST e determinacións das DOT e do POL ás que atenden

5 Resultados

Pola propia natureza estratéxica das DOT e os instrumentos que as desenvolven, o **balance de resultados require dun intervalo de tempo necesariamente amplo para que os efectos previstos poidan chegar a aflorar**, e polo tanto a ser debidamente avaliados.

Polo tanto, neste primeiro informe só é posible verificar que se están a tomar as decisións acordadas cos criterios fundamentais que constitúen as liñas estratéxicas do novo modelo territorial para o futuro de Galicia, e que se están a despregar as políticas e instrumentos sectoriais comprometidos nas mesmas.

Nos anexos II e III do informe do Plan de seguimento das directrices de ordenación do territorio de Galicia e da sustentabilidade territorial, atópanse dun xeito pormenorizado cada unha das fichas dos indicadores e as súas correspondentes medidas.

Neste epígrafe preténdese dun xeito sinxelo obter unha imaxe de conxunto da evolución das políticas e actuacións despregadas.

5.1 Facemos o que establecen as DOT?

A resposta a esta pregunta buscámola pasando revista aos logros acadados no marco das obrigas impostas polas **liñas estratéxicas das Directrices de Ordenación do Territorio**.

5.1.1 Favorecer a compacidade, harmonizar o desenvolvemento das cidades e previr a urbanización difusa:

Para as DOT, a consecución do sistema de cidades “Galicia, cidade única” require lograr un adecuado equilibrio territorial. Por tal motivo é esencial deseñar modelos de compactidade nos novos desenvolvementos e promover a coherencia territorial entre infraestruturas, servizos, actividade e residencia. Para avanzar na consecución desta coherencia, e segundo o modelo de planificación en “casca-da” definido polas DOT, estase a traballar nos instrumentos de ordenación territorial e de planificación urbanística.

No que se refire aos plans e proxectos sectoriais, cabe indicar a aprobación de 27 expedientes de escala territorial e natureza secto-

rial, no marco das DOT. De estes, 3 planes sectoriais e 24 proxectos sectoriais.

Destes 24 proxectos sectoriais, dos refírense a dotacións: Proxecto Sectorial do novo hospital de Pontevedra e Proxecto Sectorial de usos recreativos PS-5 do Campus Científico - Tecnolóxico do mar na ETEA; 9 teñen índole enerxética; 7 refírense a parques empresariais e 6 responden a diversa índole.

No que se refire aos Plans Xerais de Ordenación Municipal (PXOM), desde a Secretaría Xeral de Ordenación do Territorio e Urbanismo en colaboración cos Concellos, a data desta Memoria aprobáronse catorce PXOM en desenvolvemento das DOT: Cortegada, Muíños, Leiro, Irixoa, Abegondo, Verín, Mesía, A Coruña, A Estrada, Xunqueira de Espadañedo, Aranga, A Pastoriza, Vilamar-tín de Valdeorras e Monterrei, o que supón o 4,6% da superficie total de Galicia e o 11,02% da súa poboación.

En proceso de tramitación atópanse cerca de 160 plans xerais de ordenación municipal, en diferentes fases, o que supón o proceso de adaptación aos criterios de sustentabilidade das DOT en mais da metade dos concellos de Galicia.

Cumpre destacar neste apartado o Convenio marco de colaboración e cooperación entre a FEGAMP e a Consellería de Medio Ambiente, Territorio e Infraestruturas para a coordinación e intercambio de información xeográfica e apoio á análise territorial e desenvolvemento de instrumentos urbanísticos (Mais de 100 concellos solicitaron e obtiveron do departamento de coordinación e información territorial).

Pola súa banda, o Instituto Galego de Vivenda e Solo está a elaborar o **Plan sectorial de Ordenación das Áreas Empresariais** baixo os principios derivados das Directrices e desde unha análise amplo baseado no modelo territorial proposto, xunto ao **Rexistro de demandantes de solo empresarial**, o **Plan de vivenda de Galicia 2013**, ou na procura de incentivar a rehabilitación o **Plan estratéxico de rehabilitación de Galicia 2014-2016**.

5.1.2 Fortalecer os núcleos tradicionais, o litoral e valorizar o territorio:

Un dos criterios básicos da sustentabilidade, segundo o establecido nas DOT é crecer desde o existente, respectando a súa singularidade e valorizando aqueles ámbitos como o litoral sometidos a presións de diversa natureza. **O Plan Territorial Integrado do litoral de Galicia –POL-** representa resposta inequívoca a este criterio reitor. Un plan recoñecido co premio de da XII Bienal de Arquitectura e Urbanismo español, e no ano 2012 como unha das cen boas prácticas ambientais a nivel mundial por UN-Habitat.

Consecuencia directa da aprobación do POL é a necesidade de reformular uns **180 ámbitos de desenvolvemento no litoral** desde a óptica da sustentabilidade, que obriga á preservación dos recursos non renovables e as intervencións con criterios de integración paisaxística. En aplicación do POL aprobáronse tres plans especiais de infraestruturas. **Sinalar tamén que, tal e como prevía o Plan de Ordenación do Litoral** estase a rematar a **Guía de boas prácticas de intervención en sistemas praia-duna** (en fase de edición) e **o Plan director da Senda dos Faros** (en fase de elaboración).

Así mesmo, dende a aprobación do POL, foron informados mais de 828 expedientes en materia de paisaxe.

Pola súa banda, a Axencia de Turismo de Galicia elaborou o **Mapa de Xeodestinos**, e desenvolveu **os Produtos cabeceira de marca turística** e itinerarios ao longo do noso territorio.

5.1.3 Mellorar a accesibilidade, a mobilidade e as comunicacións no territorio:

É evidente que as infraestruturas son un elemento estratéxico clave no modelo territorial deseñado polas DOT, enmarcando as actuacións nunhas políticas impulsoras do transporte colectivo. Un criterio que se conxuga coa convicción de que os novos crecementos deben asumir, en clave urbana e territorial, a mobilidade alternativa ó automóbil. A Xunta de Galicia, a través da Dirección Xeral de Mobilidade está a redactar, en coherencia con esta liña estratéxica, a

Lei de mobilidade, que potencia as alternativas diferenciadas, singularmente para os espazos de baixa densidade. Así como os seguintes Planes:

- Plan de Transporte Metropolitano de Galicia, aprobado e activado nas áreas de A Coruña, Santiago de Compostela, Ferrol e Lugo.

En tramitación ou elaboración:

- Plan director de Mobilidade Alternativa de Galicia.
- Plan sectorial de aparcamentos disuasorios.

Dende a Axencia Galega de Infraestruturas aprobouse a Lei de estradas de Galicia e estanse a redactar instrumentos en coherencia coa esta liña, como o **Plan sectorial da rede viaria de Ourense**. E desde Portos de Galicia o **Plan director de Portos deportivos a partires do Plan estratéxico da Náutica Deportiva 2012-2020**.

O intenso desenvolvemento das TIC require dun modelo de sociedade onde o acceso á información quede garantido para o conxunto da cidadanía, reducindo con isto os desequilibrios territoriais actualmente existentes. Por isto a Axencia para a Modernización Tecnolóxica de Galicia aprobou a Lei 3/2013 de impulso e ordenación das infraestruturas de telecomunicacións, o **Plan sectorial de infraestruturas de telecomunicacións**, o **Plan Trabe**, e o **Proxecto Abalar**.

5.1.4 Frear o despoboamento rural e favorecer o reequilibrio territorial:

A cohesión territorial da nosa Comunidade require de medidas e accións que sexan quen de frear o despoboamento, garantindo un nivel de renda axeitado e unhas dotacións infraestruturais e de servizos para o rural galego. O despoboamento esixe políticas coordinadas inter e intra administrativas a todos os niveis.

Neste eido estase a executar o **Plan de desenvolvemento rural** pola Consellería de Medio Rural e Mar, en proceso de implementación no período 2010-2014, que leva a cabo as estratexias para a

potenciación do espazo rural mediante **Plans de zona**. Ao mesmo tempo, estase redactando o **Plan de desenvolvemento rural para o período 2014-2020**.

Tamén en elaboración está O **Plan Territorial Integrado (PTI) da bacía do río Eume**; no que colaboran Augas de Galicia, Conservación da Natureza, Consellería de Medio Rural e Mar e Consellería de Educación, Ordenación Universitaria e Patrimonio cultural.

5.1.5 Potenciar o sector primario como parte esencial do medio rural:

En consonancia cos obxectivos e principios da Lei 45/2007, de desenvolvemento sostible do medio rural, e para que a planificación sectorial no ámbito rural sexa efectiva, é preciso que as súas actuacións estean adaptadas ás necesidades e potencialidades de cada zona rural.

Desde unha perspectiva territorial faise preciso a posta en práctica de políticas específicas que consideren a diferente vocación produtiva de cada espazo rural e preservar o recurso solo.

Neste eido, a Consellería de Medio Rural e Mar, a través da súa Secretaría Xeral do Mar está a desenvolver a **Estratexia Galega de Acuicultura** como marco de referencia mediante o cal se ordenan e racionalizan as actuacións da actividade acuícola. Un **exemplo da planificación en “cascada”**, incorporando os **obxectivos das DOT, as determinacións do Plan de ordenación do litoral** e a concepción integradora da Paisaxe nun sector económico de primeiro orde. Unha política que se está a concretar nos seguintes instrumentos:

- Plan director de acuicultura litoral. En fase de elaboración.
- Compre destacar, tamén a elaboración da Guía de boas prácticas para a integración paisaxística da actividade acuícola en terra.
- Plan de ordenación dos Cultivos na zona marítima. En fase de elaboración.
- Plan de ordenación dos Cultivos na zona marítimo terrestre.

Pola súa banda a Secretaría Xeral de Medio Rural e Montes está a traballar no fomento dos modelos de xestión forestal a través da **Sociedades de Fomento Forestal**. Elaborou o **Decreto de regulación da ordenación dos montes de Galicia**. Sinalar tamén o **Catálogo de Montes de utilidade pública e o Rexistro de montes veciñais en man común**, inventario que forma parte da infraestrutura de datos espaciais de Galicia que se está a desenvolver.

Pola súa banda a Consellería de Economía e Industria baixo a óptica da explotación dos recursos desde a eficiencia ambiental está a elaborar o **Plan para ordenación de recursos minerais e xeolóxicos**, xunto co **Plan sectorial de actividades extractivas de Galicia**, e o **Rexistro mineiro**.

5.1.6 Protexer o patrimonio natural e cultural:

Un dos principais activos para o desenvolvemento futuro de Galicia é o noso patrimonio natural e cultural. A calidade, variedade e posibilidades de uso convérteno nun elemento diferencial do espazo rexional. Calquera estratexia de crecemento debe contemplar os criterios ambientais, culturais e paisaxísticos como activos principais.

Neste esforzo se enmarcan os seguintes documentos aprobados, co impulso da Dirección Xeral de Conservación da Natureza:

- Lei de caza de Galicia.
- Plans de conservación, para os espazos naturais: ENIL Louro_Ruxidoira e ENIL Xunqueira de Alba, e ENIL o Puzo do Lago.
- Plans de xestión dos recursos piscícolas do rego de Moreda-Taboada.
- Declaración como Monumento Natural o plegamento xeolóxico de Campodola-Leixazós
- Plans de recuperación do sapoconcho común e da escribenta das canaveiras e Plan de conservación da pílara das dunas, en relación co Catálogo de especies ameazadas.

En tramitación ou desenvolvemento atópanse:

- Plan director da Rede Natura.

- Proposta de ampliación da Rede Natura.
- Plan Reitor de Uso e Xestión do Parque Nacional das Illas Atlánticas.
- Declaración como espazo natural de interese local o Complexo Duna e Areal do Vao-Baluarte no concello de Vigo e do espazo natural de interese local o Río Gafos, no concello de Pontevedra, e do espazo natural de interese local da zona denominada Ecosistema dunar de praia América-Panxón.

A Dirección Xeral de Patrimonio Cultural aprobou a delimitación do **Camiño de Santiago Francés**, o **Primitivo ou de Ovedo** e o **Camiño Inglés**. En tramitación, atópase a delimitación correspondente aos tramos dos diferentes **Camiños de Santiago ao seu paso polo termo municipal de Santiago de Compostela**, o Camiño de Santiago do Norte, ruta da costa, o **Plan director do Monte Santa Tegra** ou o da **península do Cabo Fisterra**.

Así mesmo, atendendo á determinación 9.1. estase elaborando o **inventario de bens do patrimonio cultural de Galicia**, xunto coas actuacións de rehabilitación, restauración e conservación ou os Convenios para a preservación do patrimonio cultural.

Finalmente, o Instituto de Estudos do Territorio, está a desenvolver a Estratexia da Paisaxe de Galicia, que sinala as liñas mestras para a elaboración dos instrumentos propios previstos na Lei da paisaxe. Xa se ten avanzado neste eido, coa elaboración:

- Mapa das grandes áreas paisaxísticas de Galicia
- Catálogo da comarca do Deza
- Guía de estudos de impacto e integración paisaxística
- Guía metodolóxica de boas prácticas de intervencións nos núcleos rurais.
- Programa de divulgación e sensibilización: 12 meses 12 paisaxes

Cumpre destacar tamén neste eido o traballo realizado para a próxima aprobación do Decreto que regulará a actividade cartográfica de Galicia. E a creación da Comisión de Coordinación de sistemas de Información Xeográfica e Cartográfica de Galicia.

5.1.7 Incorporar a perspectiva do metabolismo urbano para unha maior eficiencia ambiental:

A pegada ecolóxica das cidades e asentamentos afecta hoxe a territorios máis afastados. El metabolismo urbano refírese así a o ciclo completo de materiais recursos, enerxía e residuos que entran e saen dunha estrutura funcional urbana. Faise necesario un cambio de modelo baseado na xestión eficiente dos fluxos metabólicos.

Neste esforzo se enmarcan os seguintes documentos aprobados:

- Plan de xestión de residuos urbanos 2010-2020.
- Plan hidrolóxico Galicia-Costa
- Plan de seca da demarcación hidrográfica de Galicia-Costa.
- Programa de xestión de residuos da construción e demolición de Galicia 2013 – 2016.
- Programa de prevención de residuos industriais de Galicia 2013 – 2016.
- Proxecto ríos

En tramitación:

- Plan hidrolóxico Galicia-Costa
- Plans de xestión de zonas inundables e o mapa de áreas inundables.
- Plans de saneamento das rías de Arousa, Corcubión, Ares ou Betanzos.

5.1.8 Afianzar o protagonismo exterior de Galicia:

O conxunto de liñas estratéxicas descritas nas epígrafes anteriores constitúen unha aposta pola calidade en todas as facetas territoriais e deben permitir que Galicia mellore os seus índices de benestar interno e gañe proxección exterior. Todas aquelas iniciativas encaixadas a mellorar a integración e cooperación co conxunto de Europa e en especial cos territorios limítrofes constitúen directrices clave da ordenación territorial galega. Unha das accións con esta incidencia é o **Plan Integral do Turismo**, recentemente aprobado.

5.2 É eficaz cara a sustentabilidade?

A resposta a esta pregunta buscámola pasando revista aos bloques nos que se estrutura os indicadores de sustentabilidade territorial.

Nesta primeira memoria non é posible facer unha valoración ao non ter valores de comparación, os cales se irán obtendo nos vindeiros anos, pero está feita a radiografía de partida.

5.2.1 Ocupación do solo. (OC)

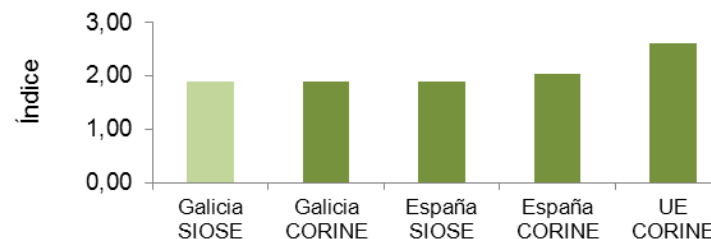
O obxectivo definido no POL en relación á **ocupación do solo** persegue acadar un modelo territorial que promova un uso eficiente do solo, racionalizando o seu consumo e integrando as afeccións derivadas da implantación das actividades e usos, tanto de carácter urbano como de natureza rural, de maneira coherente cos seus valores ambientais. A variación cuantitativa e cualitativa deste indicador reflectirá o modelo de ocupación do territorio, que no POL se dirixe cara a un modelo que debe ter en conta a vocacionalidade e aptitude deste, así como a capacidade de acollida para os distintos usos.

Isto mídese mediante varios indicadores, entre os que atópase o denominado Artificialización do territorio, que analiza o grao de alteración antrópica que se percibe no territorio, avaliando os elementos artificiais presentes nel mediante unha ponderación segundo unha escala de artificialidade segundo sexa maior o aporte de enerxía exosomática. O indicador de artificialización do territorio permite visualizar aqueles elementos presentes en el territorio que causan unha alteración das condicións naturais preexistentes. Mediante a valoración destes pódese estimar o efecto das actividades humanas sobre o territorio estudado.

O maior índice de artificialización atópase nas grandes cidades galegas e na súa área de influencia, sendo o concello da Coruña o que presenta o índice máis elevado de Galicia.

En anos sucesivos, a evolución do indicador mostrará as dinámicas de ocupación do territorio e por tanto a artificialización deste en relación cos usos de maior valor ecolóxico.

Valor do índice de artificialización obtido a partir de diferentes fontes de información

Fonte: Cartografía SIOSE (2005)/CORINE land cover 1:100.000 (2006)

Ilustración 5.. índice de artificialización

Os recursos naturais que constitúen o **patrimonio natural** de Galicia, son un dos sinais identitarios máis representativo de Galicia, non só desde o punto de vista da diversidade biolóxica, senón tamén desde o entendemento deste como un factor de desenvolvemento socioeconómico polo que resulta relevante a súa planificación e xestión orientada a garantir a súa conservación e mellora.

Moi relacionado co anterior, emprégase a medición dos **Usos do solo**, que amosa a porcentaxe do territorio cuberto por cada uso, agrupados en aqueles usos de dinámica natural, e dinámica antrópica, que reflicte a riqueza da biodiversidade de Galicia.

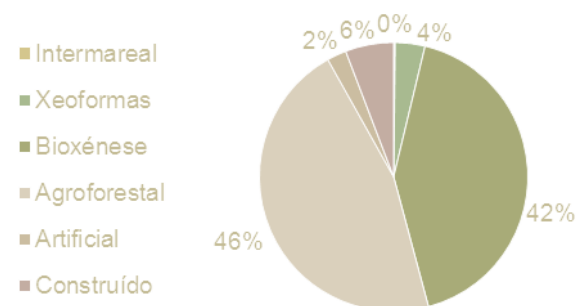

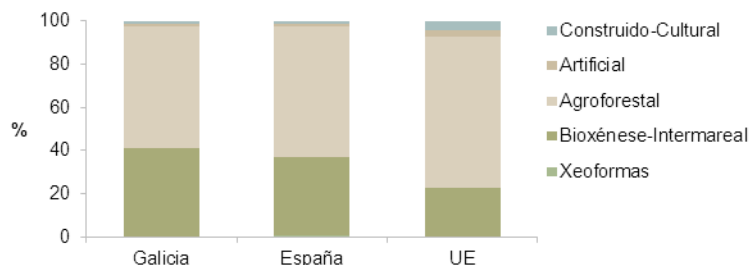
Ilustración 6.. Usos do solo

Galicia presenta unha porcentaxe de usos de dinámica natural (45,82%) superior á media estatal e tamén claramente superior á media da Unión Europea. No restante 54% do territorio, o 46% correspóndese coas explotacións agrícolas e forestais.

Ante esta realidade, pódese concluír que a paisaxe galega é unha paisaxe cultural “humanizada”, se ben esta humanización é claramente produtiva vinculada ao sistema agroforestal de alto valor ecolóxico e cultural.

En cifras, so arredor dun 8% do territorio de Galicia ten un uso do solo artificial fronte ao 92% restante no que se inclúen os usos agroforestais e ecolóxicos. No ámbito litoral estes constitúen máis do 88% da superficie total do ámbito costeiro, sendo a superficie construída do 12%

Porcentaxe de superficie de solo de cada sistema nos ámbitos Galicia, España e Unión Europea

Fonte: ámbitos calculados a partir de cartografía CORINE Land Cover (European Environment Agency EEA) procesada polo IET. CMAT

Por outra banda, igualmente importante é destacar o feito de que ás dúas terceiras partes da superficie ocupada pola edificación localízase nas zonas vinculadas aos asentamentos históricos, en desenvolvementos conectados aos procesos tradicionais de organización territorial, é dicir, favorecendo a consolidación dos núcleos preexistentes e á contención do construído.

5.2.2 Paisaxe (P)

O bloque de paisaxe analiza o grao de desenvolvemento da Lei da paisaxe, non só no que atinxe aos instrumentos de xestión, senón

tamén, e de xeito particular, no que se refire aos procesos de ordenación, protección, valoración e sensibilización da cidadanía.

O desenvolvemento das accións previstas na lei son un paso cualitativo no desenvolvemento de políticas de valoración e protección da paisaxe, entendido como un activo básico da calidade de vida e do potencial desenvolvemento económico de Galicia, así definido nas DOT.

A estratexia Galega da Paisaxe, é unha aposta neste senso, deseñando as liñas mestras para protexer e preservar os elementos máis significativos e característicos das diferentes paisaxes de Galicia, ordenar a través de accións tendentes a mellorar, restaurar ou rexenerar as paisaxes; e xestionar dende unha perspectiva de uso sostible do territorio mediante iniciativas que guíen as transformacións inducidas polos procesos sociais, económicos e ambientais.

Tres son as accións que define:

- Redacción dos Instrumentos para protección, ordenación e xestión das Paisaxes.
- Integración paisaxística.
- Sensibilización, formación e divulgación da Paisaxe.

O indicador incorporado este ano e quen de aproximarnos ao grao de desenvolvemento da lei tendo en conta tanto a superficie sobre a que se ten delimitado unidades de paisaxe ou elaborado catálogos de paisaxe, como as estratexias de integración paisaxística incorporadas nos procedementos de avaliación de impacto ambiental que teñen lugar na Comunidade Autónoma.

Así o Plan de ordenación do litoral foi o primeiro dos instrumentos de planificación territorial que entendeu a paisaxe como ferramenta para a comprensión da sustentabilidade do territorio e para a súa ordenación. Delimitáronse e caracterizándose 428 unidades paisaxísticas en 215.000 has, como primeiro achegamento á estrutura, especificidades e valores do territorio. No segundo dos plans territoriais integrados, en fase de elaboración, na bacía hidrográfica do río

Eume, delimitáronse 76 unidades de paisaxe e 6 sectores, nunha superficie de 47.000 has.

Así, o indicador implementado reflicte que a 28,10 % de Galicia ten delimitadas unidades de paisaxe

Trala elaboración do mapa das *Grandes áreas paisaxísticas de Galicia*, na que desenvolveranse os Catálogos, aprobouse o primeiro dos Catálogos aos que se refire o artigo 9 da lei, o Catálogo paisaxístico da comarca de Deza sobre unha superficie de 785 km² e catorce concellos en distinta medida.

A publicación da guía metodolóxica para os estudos de impacto e integración paisaxística supón unha referencia técnica para a elaboración dos estudos de impacto e integración paisaxística (EIIP) nos que se avalían os impactos que os proxectos considerados poidan provocar na paisaxe e as medidas de integración paisaxística propostas polas entidades promotoras.

A Guía de boas prácticas, como a de acuicultura o as que están á elaboración de intervención nos núcleos rurais, ou as que se refiren aos sistemas de praia duna, son reflexo da segunda das liñas que a Estratexia da Paisaxe Galega que remite á terceira das accións, vinculada non só a formación senón tamén á divulgación e sensibilización en materia de paisaxe.

5.2.3 Patrimonio natural. (PN)

No modelo territorial proposto polas DOT, os recursos que constitúen o patrimonio natural de Galicia son un dos sinais identitarios máis representativo de Galicia, non só desde o punto de vista da diversidade biolóxica, senón tamén desde o entendemento deste como un factor de desenvolvemento socioeconómico, polo que resulta relevante a súa planificación e xestión orientada a garantir a súa conservación e mellora.

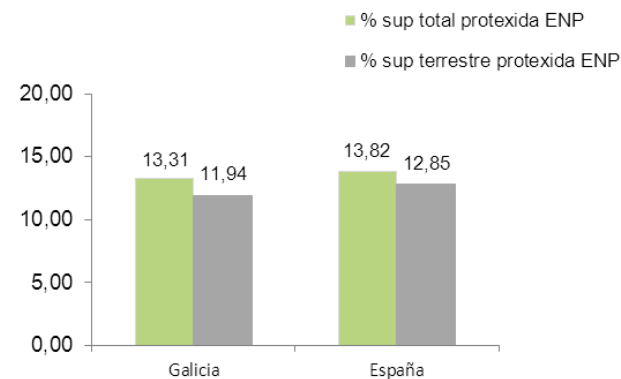
A ocupación do territorio por parte dos sistemas humanos causa unha perda do patrimonio natural e de biodiversidade, tanto pola destrución de hábitats, como polo efecto de fragmentación e alteración que provoca que estes perdan ou reduzan a súa funcionalidade, ao quedar espazos naturais sen ningún tipo de conexión.

No que se refire á variable **Patrimonio Natural**, os indicadores referidos á **superficie de espazos naturais protexidos** permiten relacionar a delimitación destes espazos naturais, con e sen instrumento de xestión ou ordenación, con outros fenómenos como a **ocorrancia de incendios**, a **artificialización do territorio** ou a conectividade ecolóxica ao proporcionar áreas continuas de hábitats de interese, evitando a fragmentación da paisaxe e favorecendo a calidade e integridade desta.

Por exemplo, o indicador **Superficie de espazos naturais protexidos** recolle a superficie terrestre protexida en virtude dos seus valores intrínsecos para preservar as súa funcionalidade e características naturais e de biodiversidade. Tanto nas DOT como no POL, sinálase a necesidade de facilitar la conectividade ecolóxica entre estes espazos mediante corredores así como evitando presións antrópicas negativas no seu bordo; en particular nas Areas estratégicas de conservación e ámbitos de interese do patrimonio cultural.

A Rede galega de espazos protexidos abrangue unha superficie de 358.895 has (15,11% de Galicia). No ámbito litoral, estes espazos acadan unha superficie de 29.418 has.

Porcentaxe de superficie protexida en 2011

Fonte: Elaboración propia a partir do Anuario 2011 del estado de las áreas protegidas en España (EUROPARC)

Ilustración 7. Espazos protexidos

A **Superficie de interese para a conservación en corredores** permitirá medir a evolución das zonas identificadas como de interese para a conectividade ecolóxica, resultando especialmente importante nas zonas nas que a fragmentación da paisaxe é máis fráxil.

Neste sentido, no POL, como primeiro documento que desenvolve as DOT, concibíronse os corredores ecolóxicos coa idea de dar continuidade ao resto de áreas de protección, ao ser quen de contribuír ao mellor funcionamento dos ecosistemas.

Isto resulta especialmente importante nas zonas nas que a fragmentación da paisaxe pon en perigo a diversidade biolóxica, algo que se acentúa na franxa litoral de Galicia.

En cifras, no ámbito do POL, os espazos naturais protexidos e a superficie de interese para a conservación de corredores abranguen un 20% da superficie litoral.

5.2.4 Patrimonio cultural. (PC)

As DOT e o POL, en consonancia coa “Estratexia Territorial Europea 2020”, fan unha aposta clara pola dinamización do territorio baseada en elementos identitarios como son o patrimonio cultural e a paisaxe, factores clave para o desenvolvemento do medio rural.

O bloque de Patrimonio Cultural, co que se pretende analizar o recoñecemento e valorización do patrimonio humano, conta nesta cun único indicador no primeiro informe, relacionado cos Bens de Interese Cultural (BIC).

En Galicia contan con rexistro individual 654 bens de interese cultural (BIC). Gran parte deles acadaron este recoñecemento mediante declaracións xenéricas (410 BIC, que supoñen o 63% do total), mentres e os demais atenden a declaracións específicas (244 BIC, que representan o 37%).

A análise da información dispoñible permite afirmar que o patrimonio cultural galego, moi abundante, presenta unha distribución territorial non homoxénea e unha elevada dispersión, reflectida tamén na toponimia e micro-toponimia que caracteriza o noso territorio.

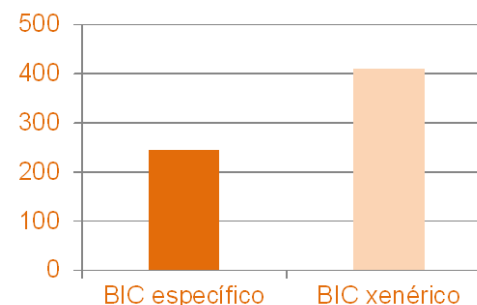

Ilustración 8. Densidade de bens inmobles declarados BIC no rexistro

5.2.5 Sociedade e economía. SE

Os indicadores que constitúen o bloque de Sociedade de Economía analizan un amplo abano de aspectos (social, adquisitivo, autosuficiencia, innovación, sectores produtivos...), para facer un seguimento da consecución de dous obxectivos globais: o aumento da cohesión social, e a diversidade de usos e funcións do territorio.

En relación aos aspectos demográficos, a principal conclusión extraída é que hai unha clara asimetría entre a zona occidental, máis densamente poboada, e a oriental, en proceso de despoboación. Galicia experimentou un crecemento poboacional moderado (2,3%) entre os anos 2001-2011, pero hai grandes diferenzas intrarrexionais. Así, os maiores incrementos poboacionais localízanse nos concellos de recente expansión na periferia das rexións e áreas urbanas, ou incluso nalgún concello urbano –como Burela–, mentres o rural languidece.

Tamén se detectaron fortes desequilibrios territoriais, en termos de poder adquisitivo. Só o 12% dos concellos galegos superaron a renda media de Galicia en 2009 (14.965 €/ano), e estes coinciden -na súa maioría- coas 7 grandes cidades e con concellos da súa periferia.

Polo que se refire á ratio cotizacións/prestacións, son poucos os concellos que teñen un balance positivo (non chegan ao 5%). Estes forman parte das periferias urbanas e están habitados fundamentalmente por poboación dinámica, tanto dende o punto de vista la-

boral como demográfico. No outro extremo, atópanse os concellos rurais, avellentados e azoutados pola emigración: Avión, Beariz...

Outro dos aspectos abordados foi o da autosuficiencia, podéndose concluír que os concellos teñen unha capacidade moi diferente para xerar emprego e fixar laboralmente a súa poboación, sendo as grandes cidades as que presentan mellores resultados.

Unha das peculiaridades de Galicia é a dispersión da súa poboación. Tanto as DOT como as políticas de desenvolvemento rural teñen como un dos seus principais obxectivos fixar a poboación no territorio para evitar o abandono e favorecer un equilibrio entre os sistemas urbanos e rurais. Neste senso o papel da agricultura, a gandería e o sector forestal, ademais de aportar bens para a sociedade, cumpren co papel de xestionar o territorio e o medio ambiente, que a poboación en xeral demanda como ben imprescindible para a calidade de vida e a sustentabilidade.

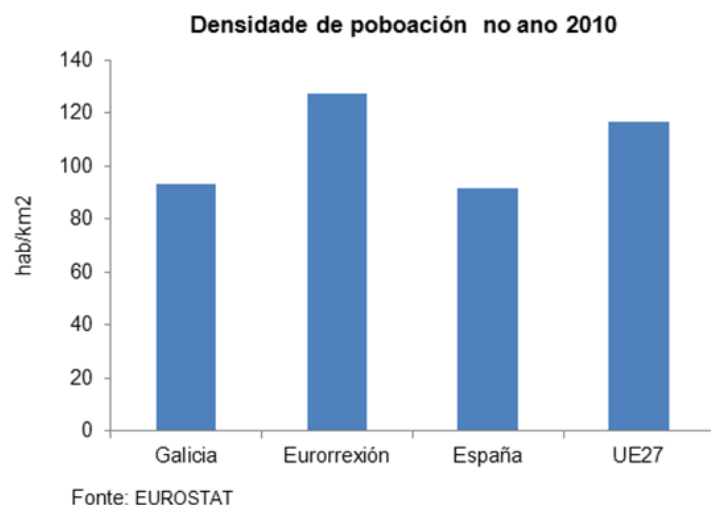

Ilustración 9. Densidade de poboación

Isto fai que as rendas e calidade de vida dos habitantes do medio rural procedentes destes sectores sexan atractivas e un obxectivo a

conseguir. De aí o esforzo na innovación nos ámbitos produtivos, na diversificación, nos servizos, na eficiencia na utilización dos recursos e na incorporación das TIC para acurtar as distancias entre o medio rural e as cidades.

Un aspecto estratéxico a fomentar neste contexto pode ser a produción de agricultura ecolóxica na que se observa un crecemento mantido nos últimos anos aínda que cunha escasa relevancia porcentual con respecto a convencional (2%).

Obsérvase unha clara orientación cara a gandería; mais do 90% da superficie rexistrada polo CRAEGA (Consello Regulador de Agricultura Ecolóxica), está dedicada a pastos e forraxes. A gandería ten sido nas últimas décadas o sector con máis peso dentro da renda agraria en Galicia polo que apoiar a orientación ecolóxica desta pode ser un aspecto clave. Desta forma se favorecería o aproveitamento dos recursos pastables, hoxe en día infrautilizados do territorio na metade sur de Galicia, facendo compatible o uso forestal e o gandeiro, contribuíndo a frear o alto grao de abandono destas zonas. E na metade norte, máis orientada a produción de leite, podería ser unha boa estratexia para apostar pola diversificación, a calidade e a diminución dos custos produción. Para iso, favorecer o acceso ao uso da terra para fins agrarios é un obxectivo a potenciar.

A ordenación forestal é a base dunha xestión forestal sostible. A superficie con instrumento de ordenación forestal acada un 10%, dato que indica a necesidade de incrementar a ordenación forestal, tendo en conta que a súa repercusión vai máis aló do incremento da competitividade económica ou a eficiencia na explotación sostible dos recursos, xa que cuestións como o patrimonio natural e cultural, o ciclo hídrico, a enerxía ou o cambio climático vense en maior o menor grao afectadas, en tanto que incide sobre a fragmentación do territorio, a fixación de poboación no medio rural ou a calidade ambiental e paisaxística.

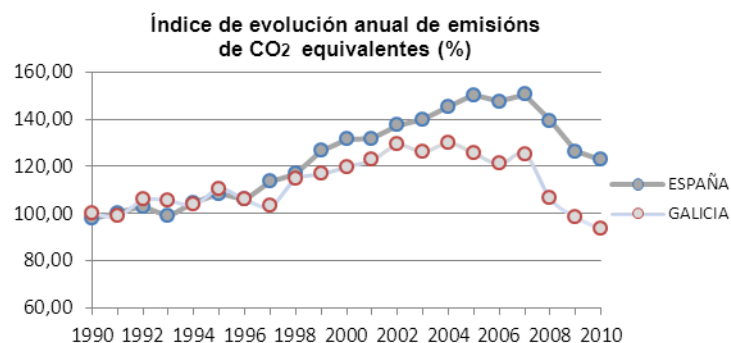
5.2.6 Metabolismo (MET)

De xeito transversal os indicadores que conforman este bloque veñen a avaliar a autosuficiencia dos fluxos metabólicos, ou o intercambio de materia e enerxía entre sistemas.

Así, no ciclo hídrico permítenos avaliar a calidade das augas das zonas de baño, o novo sistema de cálculo implantado permitiu cualificar o 83% das zonas de baño como "excelentes" ou "boas".

No eido da xestión de residuos, os obxectivos a aplicar son la estabilización e redución de residuos, desvinculando a produción do crecemento económico; nesta primeira análise aporta o dato de 1,125 Kg/hab./día, amosando pouca variación interprovincial.

En canto ao obxectivo do fomento da redución de residuos, a reutilización de materiais e da recollida selectiva en orixe, os indicadores tratados analiza á dotación de puntos limpos o seu ámbito na prestación do servizo e a poboación á que se atende, que supón que preto do 71% da poboación ten acceso a un punto limpo; todo elo enmarcado no obxectivo marcado da implantación do servizo para todo núcleo de mais de 3.000 habitantes e, ao tempo, como estratexia para obter materiais de calidade que teñan saída no mercado da reciclaxe e potenciar un mercado de reciclaxe baixo criterios de autosuficiencia e proximidade.

Fonte: elaboración propia a partir do *Inventario Nacional de Emisións (MAGRAMA)*. Os datos foron xerados a partir do ano base PK (cantidade asignada en kilotoneladas de Co₂-eq=289.773 para España e 27.977 para Galicia)

Ilustración 10. Emisións de CO₂

A partires do ano 2004, Galicia inicia unha tendencia de diminución na emisión de gases efecto invernadoiro. Neste senso, como parte integrante do Estado Español e da Unión Europea, enfróntase aos dous grandes retos de conseguir a redución dun 8% das emisións da UE no seu conxunto e que o incremento de España en particular non medren máis dun 15% con respecto ao ano 1990, e a necesidade de estudar os novos compromisos de limitación e redución nas emisións de CO₂ a partir do ano 2012.

5.2.7 Mobilidade (MOB)

No bloque do Plan de seguimento correspondente á Mobilidade, considéranse modos sustentables de mobilidade todos aqueles que minimizan os problemas ambientais, sociais e económicos do uso exclusivo do vehículo privado motorizado. Entre eles, encóntranse os modos a pé e en bicicleta, que se denominaron de forma conxunta como modos alternativos de mobilidade, e que representaban á data da fonte do indicador que contabiliza a porcentaxe de persoas que se desprazan habitualmente en cada modo de transporte respecto ao total de persoas que se desprazan, unha porcentaxe próxima ao 20%, tanto no ámbito de Galicia como no do POL.

As Directrices de ordenación do territorio e o Plan de ordenación do litoral constitúen unha referencia fundamental para a promoción da mobilidade sostible. Por unha banda, o modelo territorial procura a redución das necesidades de mobilidade cunha asignación de usos e actividades que faga posibles relacións de proximidade entre as orixes e destinos máis habituais da poboación pero tamén induce á progresiva implementación de modos sustentables de mobilidade incidindo na planificación e deseño dos asentamentos urbanos e rurais de xeito que se prevexan os espazos e as dotacións necesarias para os modos de transporte e mobilidade que sexan posibles en cada contexto, procurando a intermodalidade e a diminución do uso masivo e case exclusivo do automóbil privado.

5.3 **Cómo percibe a cidadanía o desenvolvemento?**

É esta a pregunta a que da resposta a terceira das ferramentas deseñadas e implementadas, pero aínda non posta en marcha, xa que se optou polo emprego de enquisas existentes, adaptándoas cara a avaliación do desenvolvemento das DOT por parte da cidadanía.

Atendendo ás orientacións e á colaboración do Instituto Galego de Estatística (IGE), adoptase a fórmula que consiste, **nunha primeira etapa**, na realización dunha **análise exhaustiva dos cuestionarios existentes para Galicia e que manteñen relación cos obxectivos**. Concretamente, seleccionáronse os cuestionarios empregados polo IGE relativos á “**Enquisa Estructural de Fogares**”(EEF) e á “**Enquisa Social: Fogares e Medio Ambiente**”

A EEF, que realiza o IGE desde o ano 1999¹⁵, é unha enquisa dirixida aos fogares galegos co obxecto de obter información sobre as súas características socioeconómicas.

Consta de dous módulos: un primeiro de carácter xeral que se repite todos os anos e un segundo módulo de carácter específico dedicado a bloques temáticos de variables que presentan unha máis lenta evolución, polo que non necesitan un período anual de recollida de datos.

Entre os módulos específicos investigados está o Módulo de vivendas familiares: características e medio, que ten como finalidade obter información sobre as características das vivendas, das infraestruturas do seu contorno e do equipamento dos fogares. Este módulo efectuouse nos anos 1999, 2005 e 2010. Na planificación dos módulos específicos da EEF para o período 2012-2016 estaba programado realizalo de novo no ano 2016, incluíndo ademais algunhas preguntas sobre mobilidade e medio ambiente.

Na fase de análise das enquisas dispoñibles no IGE, viuse que cunha selección axeitada das cuestións existentes e algunha adaptación sinxela, poderíanse cubrir grande parte dos catro primeiros aspectos ou temas (a-d no ISA) para a EPTU; agás a valoración de melloras levadas a cabo ou pretendidas e a satisfacción coa paisaxe (aspectos b, c, e no ISA), para os cales propuxéronse, no seo dos GTT, novas cuestións e ideas.

¹⁵ Denominación da enquisa ata o 2014: Enquisa de Condicións de Vida das Familias

6 Conclusión

Compre salientar o exercicio de transparencia e gobernanza que representa a posta en marcha do seguimento das directrices de ordenación do territorio, a maiores de atender a unha disposición legal; obxectivo en transcender esta e formular un procedemento que sexa quen de permitir a avaliación dos efectos sobre o medio ambiente das distintas accións sobre o territorio, xa teñan a súa orixe na cidadanía ou nas políticas que as distintas administracións levan a cabo en virtude das súas competencias e programas de goberno.

Este carácter faíno útil á sociedade en xeral, e fala do compromiso coa sustentabilidade que é necesario adquirir tanto pola sociedade como pola Administración, xa adquirido coa aprobación das Directrices e a posterior posta en marcha deste plan de seguimento.

O presente plan aporta, ademais da súa función orixinaria, un factor de coordinación e racionalización dos procesos de avaliación ambiental estratéxica, no que se refire ao seguimento dos efectos dos distintos plans e programas que se levan a cabo na Comunidade Autónoma, o que supón unha mellora no seguimento destes plans e programas sobre o medio ambiente.

É, polo tanto, este un dos elementos de valor do plan de seguimento deseñado, no que se refire ao obxectivo formulado para que a medio prazo, o sistema de indicadores deste plan sexa quen de integrar aos que até agora son distintos os plans de seguimento, aos que obriga os procedementos de avaliación ambiental estratéxica.

A integración dos distintos plans de seguimento de plans de natureza moi diversa facilitará, aos promotores dos plans, en moitos deles os concellos, o seguimento das figuras de planeamento urbano ao que lles obriga a correspondente memoria ambiental, ao tempo que será posible ter unha información global e consistente da evolución dos indicadores que os relacionan coas variables que permiten avaliar a sustentabilidade das accións territoriais.

O balance que nesta Memoria faise do primeiro informe elaborado a partires da posta en marcha do *“plan de seguimento das Directrices de ordenación do territorio e da sustentabilidade territorial”*, apoíase en tres aspectos: o cumprimento dos compromisos adquiridos mediante os mandatos concretos que as DOT formularon; a concreción dun sistema integrado para todos os plans sobre o que poder avaliar ao longo do tempo o camiño da sustentabilidade, e o enriquecemento do plan estatístico de Galicia que supón a inclusión do sistema de indicadores nun proxecto estatístico específico.

Por todo o antedito podemos concluír sinalando que :

- Deseñouse o modelo do seguimento das DOT conforme aos requirimentos legais e estratéxicos para acadar unha sociedade sustentable.
- Temos medido por primeira vez o estado das variables e aspectos clave mediante o sistema de indicadores implementado.
- É preciso estudar a evolución destes indicadores para poder comparar e obter unha tendencia así como o carácter da mesma.
- O plan de seguimento supón unha labor de coordinación entre departamentos da Xunta de Galicia, que incorpora o obxectivo de integración de información dispersa e polo tanto infrautilizada, coa finalidade de que a información recompilada poda ser utilizada de xeito integral e con carácter oficial.
- Isto conleva outro dos obxectivos fixados polo plan de seguimento, como é o de levar a cabo a posta en marcha dunha operación estatística a partires do sistema de indicadores, mediante o correspondente proxecto estatístico, en fase de elaboración e que garantirá o procedemento para o seguimento das directrices de ordenación do territorio.
- O Plan de seguimento das directrices de ordenación do territorio de Galicia e da sustentabilidade territorial supón unha mellora no coñecemento do territorio.
- Permitirá ter unha maior capacidade de reacción fronte a potenciais dinámicas incoherentes cos obxectivos marcados, o que debuxa un escenario de maior competitividade para Galicia, no marco da estratexia territorial definida por. EUROPA 2020.
- Un marco de desenvolvemento incardinado no feito diferencial, no fortalecemento do policentrismo en todos os niveis, no énfase nos aspectos de sustentabilidade ambiental, e en aspectos cualitativos como o patrimonio cultural, a paisaxe e os equipamentos.

Anexo 1. Informe do Plan de seguimento das directrices de ordenación do territorio de Galicia e da sustentabilida- de territorial

Anexo 2. Decreto 156/2012, do 12 de xullo, polo que se crea a Comisión de Seguimento das Directrices de Ordenación do Territorio de Galicia

O Decreto 44/2012, de 19 de xaneiro, establece a estrutura orgánica da Consellería de Medio Ambiente, Territorio e Infraestruturas, sendo segundo o seu artigo 4 o/a conselleiro/a a autoridade superior da consellería, e con tal carácter está investido/a das atribucións enumeradas no artigo 34 da Lei de Galicia 1/1983, do 22 de febreiro, de normas reguladoras da Xunta e da súa Presidencia.

O Consello da Xunta de Galicia, polo Decreto 19/2011, do 10 de febreiro, publicado no DOG do 22 de febreiro de 2011, aprobou definitivamente as directrices de ordenación do territorio de Galicia, instrumento creado pola Lei 10/1995, do 23 de novembro, de ordenación do territorio de Galicia, e que teñen como finalidade básica definir un modelo territorial para Galicia que permita orientar as actuacións sectoriais, dotándoas de coherencia espacial e das referencias necesarias para que se desenvolvan, de acordo cos obxectivos xerais da política territorial de Galicia, conformando unha acción de goberno coordinada e eficaz.

Polo Decreto 244/2011, do 29 de decembro, apróbanse os estatutos do organismo autónomo Instituto de Estudos do Territorio, organismo autónomo adscrito á consellería competente en materia de ordenación do territorio e urbanismo, que entrou en funcionamento o 7 de abril de 2012, e que ten entre as súas funcións a de prestar apoio á consellería competente en materia de urbanismo e ordenación do territorio, na realización da avaliación continua dos instrumentos de ordenación territorial, o que inclúe o seguimento das directrices de ordenación do territorio que prevé o punto 10 do artigo 10 da Lei 10/1995, do 23 de novembro, de ordenación do territorio de Galicia.

Segundo o artigo 10.10 da Lei 10/1995, do 23 de novembro, de ordenación do territorio de Galicia, polo Decreto do Consello da Xunta de Galicia determinárase o procedemento que regule o seguimento e posta ao día dos obxectivos e determinacións das directrices de ordenación do territorio.

De conformidade co artigo 8 da Lei 6/2007, do 11 de maio, de medidas urxentes en materia de ordenación do territorio e do litoral de Galicia, o órgano promotor deberá realizar un seguimento dos efectos no ambiente da aplicación ou execución do plan, conforme o disposto no artigo 15 da Lei 9/2006, do 28 de abril, sobre avaliación dos efectos de determinados plans e programas no ambiente, que traspuxo a Directiva 2001/42/CE do Parlamento Europeo e do Consello, do 27 de xuño de 2001. Neste seguimento poderá participar o órgano ambiental correspondente, quen poderá pedir a información e realizar as comprobacións que considere necesarias para verificar a información que figure no informe de sustentabilidade ambiental.

As directrices de ordenación do territorio de Galicia, na súa determinación 10.1.19, establecen que a Xunta de Galicia impulsará un sistema de seguimento da sustentabilidade territorial e das DOT atendendo ás orientacións recollidas no Informe de sustentabilidade ambiental e ás determinacións da Memoria ambiental emitida polo órgano ambiental do procedemento de avaliación ambiental estratéxica e co obxectivo de emprender unha xestión dinámica do territorio. Este sistema de seguimento deberá ser aprobado por decreto do Consello da Xunta, e suporá o estable-

cemento do sistema de seguimento de todos os instrumentos de ordenación do territorio e urbanismo.

Para estes efectos específicos, procédese á creación dunha comisión de seguimento que será responsable de desenvolver e adaptar o sistema de indicadores aplicándoo proporcionalmente ao grao de desenvolvemento das DOT, a fin de dar cumprimento final ao plan de seguimento que permita elaborar a memoria que deberá presentarse anualmente ao Parlamento conforme o previsto no artigo 11 da Lei 10/1995, do 23 de novembro, de ordenación do territorio de Galicia.

Visto canto antecede, de acordo co disposto nos artigos 10.10 da Lei 10/1995, do 23 de novembro, de ordenación do territorio de Galicia, e no artigo 37 da Lei 1/1983, do 22 de febreiro, reguladora da Xunta e da súa Presidencia, por proposta da persoa titular da Consellería de Medio Ambiente, Territorio e Infraestruturas, e logo de deliberación do Consello da Xunta de Galicia, na súa reunión de doce de xullo de dous mil doce,

DISPOÑO:

Artigo 1

Créase a Comisión de Seguimento das Directrices de Ordenación do Territorio de Galicia, como órgano de coordinación técnica dos departamentos, organismos e entes da Administración xeral da Comunidade Autónoma de Galicia nas súas actuacións, que será a responsable de desenvolver e adaptar o sistema de indicadores ou métodos para o seguimento que permiten coñecer a evolución das variables de sustentabilidade, aplicándoo proporcionalmente ao grao de desenvolvemento das DOT.

A Comisión de Seguimento das Directrices de Ordenación do Territorio de Galicia estará adscrita á consellería competente en materia de ordenación do territorio, a través do Instituto de Estudos do Territorio.

Artigo 2. Funcións

Serán funcións propias da Comisión de Seguimento das Directrices de Ordenación do Territorio de Galicia as seguintes:

- Realizar traballos preparatorios para a determinación do procedemento que regule o seguimento e posta ao día dos obxectivos e determinacións das directrices de ordenación do territorio, previsto no artigo 10.10 da Lei 10/1995, do 23 de novembro, de ordenación do territorio de Galicia, que se incluírá conforme a súa memoria ambiental no Plan de seguimento da sustentabilidade territorial das directrices de ordenación do territorio de Galicia e, por extensión, dos instrumentos de ordenación do territorio e urbanismo que a desenvolvan.

- Desenvolver e adaptar o sistema de indicadores, tal e coma establece o informe de sustentabilidade ambiental, que permitirán coñecer a evolución das variables de sustentabilidade para, por unha parte, controlar os efectos producidos sobre as ditas variables e, por outra, comprobar o cumprimento dos ob-

xectivos xerais e específicos propostos para cada variable. Os indicadores permitirán valorar os efectos das determinacións das DOT na ordenación territorial de rango inferior, e por outra parte a valoración da eficacia para encamiñar Galicia cara á sociedade da sustentabilidade.

–Identificar a contribución das propostas e plans estratéxicos de Galicia cara á sustentabilidade territorial.

–Propoñer medidas para corrixir as posibles desviacións, así como posibles efectos non cosiderados inicialmente.

–Facer valoracións globais e particularizadas a través de informes da integración efectivamente conseguida.

–Fixar as pautas e os criterios de interpretación precisos para a elaboración da memoria prevista no artigo 11 da Lei 10/1995, do 23 de novembro, de ordenación do territorio de Galicia.

–Establecer a composición e funcionamento dos grupos técnicos de traballo, por proposta do Instituto de Estudos do Territorio.

–Calquera outra función que puiden ter relación coa natureza da Comisión de Seguimento das Directrices de Ordenación do Territorio de Galicia.

Artigo 3. *Composición*

A Comisión de Seguimento das Directrices de Ordenación do Territorio de Galicia estará composta polos/as seguintes membros:

1. Presidente/a: a persoa titular da consellería competente en materia de ordenación do territorio.

2. Vicepresidente/a: o/a director/a do Instituto de Estudos do Territorio.

3. Vogais:

3.a) Un/unha representante designado/a pola secretaría xeral competente en materia de avaliación ambiental.

3.b) Un/unha representante designado/a pola secretaría xeral competente en materia de ordenación do territorio.

3.c) Un/unha representante do órgano central de estatística da Comunidade Autónoma.

3.d) Un/unha representante designado/a pola secretaría xeral competente en materia de urbanismo.

3.e) Un/unha representante designado/a pola consellería competente en materia de administración local.

–Os órganos mencionados deberán, así mesmo, designar, ademais do/ da vogal titular, un/unha vogal suplente.

–A composición da Comisión de seguimento das Directrices de Ordenación do Territorio de Galicia, tenderá a acadar unha participación equilibrada de homes e mulleres.

Artigo 4. *Funcións do presidente/a e vicepresidente/a*

1. Correspóndelle ao/a presidente/a, ou persoa en que delegue:

a) Desempeñar a representación da Comisión.

b) Acordar a convocatoria das reunións e a fixación da orde do día, tendo en conta, de ser o caso, as peticións dos/as demais membros formuladas con suficiente anticipación.

c) Presidir as reunións, moderar o desenvolvemento dos debates e suspendelos por causas xustificadas.

d) Dirimir co seu voto os empates.

e) Asegurar o cumprimento das leis.

f) Visar as actas e certificacións dos acordos da Comisión.

g) Exercer cantas outras funcións sexan inherentes á presidencia dun órgano colexiado.

2. Nos casos de vacancia, enfermidade ou outra causa legal de ausencia, o/a presidente/a, será substituído/a polo/a vicepresidente/a.

3. Nos casos de vacancia, enfermidade ou outra causa legal de ausencia, o/a vicepresidente/a, será substituído/a polo/a suplente designado/a para o efecto.

Artigo 5. *Secretaría da Comisión*

1. A secretaría da Comisión será desempeñada por un/unha funcionario/a ou persoal laboral ao servizo do Instituto de Estudos do Territorio designado/a polo/a presidente/a da Comisión ou persoa en que delegue.

2. En caso de vacancia, ausencia ou enfermidade do/a secretario/a será substituído/a temporalmente pola persoa que designe o/a presidente/a como suplente.

3. Correspóndelle a/o secretaria/o da Comisión:

–Asistir ás reunións, con voz pero sen voto.

–Efectuar a convocatoria das sesións da Comisión por orde da súa presidencia, así como ás citacións os/as seus/súas membros.

–Recibir os actos de comunicación dos/as membros da Comisión e, por tanto, as notificacións, peticións de datos, rectificacións ou calquera outra clase de escritos dos que deba ter coñecemento.

–Preparar o despacho dos asuntos e redactar e autorizar as actas das sesións.

- Expedir certificacións das consultas, ditames e acordos aprobados.
- Cantas outras funcións sexan inherentes á secretaría dun órgano colexiado.

Artigo 6. *Convocatorias e sesións*

1. A Comisión reunirase, logo da convocatoria acordada pola persoa titular da presidencia, por iniciativa desta ou por petición de, polo menos, a metade dos/as vogais, cando menos dúas veces ao ano.
2. A convocatoria da Comisión será cursada pola persoa titular da secretaría cando menos con corenta e oito horas de anticipación, por escrito en que se recolla a orde do día cos asuntos que se vaian tratar na sesión.
3. Para a válida constitución da Comisión, ademais das persoas titulares da presidencia e da secretaría ou de quen as substitúa, deberán estar presentes un terzo dos/as vogais en primeira convocatoria, e a metade en segunda. Entre a primeira e a segunda convocatoria deberá transcorrer, cando menos, un prazo de trinta minutos.

Artigo 7. *Asistencia de expertos/as*

A Comisión poderá contar coa asistencia de expertos/as ou asesores/as, sempre que o requiran os traballos que haxa de realizar.

Artigo 8. *Grupos técnicos de traballo*

1. Poderanse crear grupos técnicos de traballo por áreas, que poderán ser permanentes ou específicos e estarán formados polos/as membros que a Comisión de Seguimento designe para o efecto, e poderán ser asistidos/as polas persoas expertas ou asesoras que procedan en función do tema que se trate.
2. Os grupos de traballo reuniranse coa periodicidade que sexa necesaria.

Artigo 9. *Apoio técnico*

O soporte técnico para o desenvolvemento das funcións da Comisión de Seguimento das Directrices de Ordenación do Territorio de Galicia será prestado polo Instituto de Estudos do Territorio.

Artigo 10. *Funcionamento da Comisión de Seguimento*

Sen prexuízo das peculiaridades previstas neste decreto, o funcionamento da Comisión de Seguimento das Directrices de Ordenación do Territorio de Galicia acomodarse ás normas contidas na Lei 16/2010, do 17 de decembro, de organización e funcionamento da Administración xeral e do sector público autonómico de Galicia, sobre órganos colexiados, e na Lei 30/1992, do 26 de novembro, de réxime xurídico das administracións públicas e do procedemento administrativo común.

Disposición adicional primeira. *Constitución*

A Comisión de Seguimento das Directrices de Ordenación do Territorio de Galicia constituirase no prazo de 1 mes contado a partir da entrada en vigor deste decreto.

Disposición adicional segunda. *Crédito orzamentario*

A constitución e posta en funcionamento da Comisión de Seguimento das Directrices de Ordenación do Territorio de Galicia non xerará aumento dos créditos orzamentarios da Consellería de Medio Ambiente, Territorio e Infraestruturas.

Disposición derradeira primeira. *Habilitación normativa*

Facúltase a persoa titular da consellería competente en materia de ordenación do territorio para ditar cantas disposicións sexan necesarias para o desenvolvemento e execución deste decreto.

Disposición derradeira segunda. *Entrada en vigor*

Este decreto entrará en vigor o día seguinte ao da súa publicación no *Diario Oficial de Galicia*.

Santiago de Compostela, doce de xullo de dous mil doce

Alberto Núñez Feijóo
Presidente

Agustín Hernández Fernández de Rojas
Conselleiro de Medio Ambiente, Territorio e Infraestruturas

Anexo 3. Decreto 176/2013, do 21 de novembro de, polo que se aproba o Plan de seguimento das Directrices de Ordenación do Territorio de Galicia e da sustentabilidade territorial

O Estatuto de autonomía de Galicia, no seu artigo 27.3, establece que lle corresponde á Comunidade Autónoma galega, entre outras, a competencia en materia de ordenación do territorio e do litoral, urbanismo e vivenda. No exercicio da competencia prevista no devandito precepto aprobouse a Lei 10/1995, do 23 de novembro, de ordenación do territorio de Galicia que, entre os instrumentos de ordenación do territorio que regula, inclúe as Directrices de ordenación do territorio de Galicia (en diante DOT) ás cales dedica o seu capítulo II, e cuxo o artigo 10, no seu número 10, prevé que por decreto do Consello da Xunta de Galicia se determinará o procedemento que regule o seguimento e posta ao día dos obxectivos e determinacións das Directrices de ordenación do territorio.

O Consello da Xunta de Galicia, polo Decreto 19/2011, do 10 de febreiro, aprobou definitivamente as Directrices de ordenación do territorio de Galicia, que teñen como finalidade básica definir un modelo territorial para Galicia que permita orientar as actuacións sectoriais dotándoas de coherencia espacial e das referencias necesarias para que se desenvolvan de acordo cos obxectivos xerais da política territorial de Galicia, para conformar unha acción de goberno coordinada e eficaz. No marco da Lei de ordenación do territorio de Galicia, as directrices son o instrumento que ofrece a visión global da ordenación territorial de Galicia e serven como referencia para o resto das figuras de planificación e para as actuacións que desenvolven tanto as administracións como os particulares. As Directrices de ordenación do territorio de Galicia, na súa determinación 10.1.19, establecen que a Xunta de Galicia impulsará un sistema de seguimento da sustentabilidade territorial e das DOT atendendo ás orientacións recollidas no informe de sustentabilidade ambiental e ás determinacións da memoria ambiental emitida polo órgano ambiental do procedemento de avaliación ambiental estratéxica, e co obxectivo de emprender unha xestión dinámica do territorio. Este sistema de seguimento deberá ser aprobado por decreto do Consello da Xunta e suporá o marco para o establecemento do sistema de seguimento de todos os instrumentos de ordenación do territorio e urbanismo.

Conforme o disposto no artigo 5 da Lei 6/2007, do 11 de maio, de medidas urxentes en materia de ordenación do territorio e do litoral de Galicia, as Directrices de ordenación do territorio de Galicia deben ser obxecto de avaliación ambiental estratéxica, e o artigo 8 do mesmo texto legal prevé que o órgano promotor deberá realizar un seguimento dos efectos no ambiente da aplicación ou execución do plan para identificar con prontitude os efectos adversos non previstos e permitir desenvolver as medidas axeitadas para evitalos, consonte o disposto no artigo 15 da Lei 9/2006, do 28 de abril, sobre avaliación dos efectos de determinados plans e programas no ambiente, que traspuxo a Directiva 2001/42/CE do Parlamento Europeo e do Consello, do 27 de xuño de 2001. Neste seguimento poderá partici-

par o órgano ambiental correspondente, quen poderá solicitar a información e realizar as comprobacións que considere necesarias para verificar a información que figure no informe de sustentabilidade ambiental.

O Decreto 227/2012, do 2 de decembro, establece a estrutura orgánica da Xunta de Galicia, da cal forma parte a Consellería de Medio Ambiente, Territorio e Infraestruturas, órgano da Administración da Comunidade Autónoma ao cal corresponden, entre outras, as competencias e funcións en materia de ambiente, ordenación do territorio e urbanismo consonte o establecido no Estatuto de autonomía para Galicia nos termos sinalados na Constitución española, e segundo establece o Decreto 44/2012, do 19 de xaneiro, polo que se establece a estrutura orgánica da Consellería de Medio Ambiente, Territorio e Infraestruturas.

En cumprimento do mandado legal do artigo 31 da Lei 10/1995, do 23 de novembro, de ordenación do territorio de Galicia, a través da Lei 6/2007, do 11 de maio, de medidas urxentes en materia de ordenación do territorio e do litoral de Galicia, créase o Instituto de Estudos do Territorio e dispónse a súa adscrición á consellería competente en materia de ordenación do territorio e urbanismo. Polo Decreto 244/2011, do 29 de decembro, apróbanse os estatutos do organismo autónomo Instituto de Estudos do Territorio, organismo autónomo que entrou en funcionamento o 7 de abril de 2012 e que foi adscrito directamente á Consellería de Medio Ambiente, Territorio e Infraestruturas a través da Secretaría Xeral de Ordenación do Territorio e Urbanismo, pola disposición adicional terceira do Decreto 235/2012, do 5 de decembro, polo que se fixa a estrutura orgánica da Vicepresidencia e das consellerías da Xunta de Galicia. O Instituto de Estudos do Territorio ten, entre as súas funcións, a de prestar apoio á consellería competente en materia de urbanismo e ordenación do territorio na realización da avaliación continua dos instrumentos de ordenación territorial, o que inclúe o seguimento das Directrices de ordenación do territorio que prevé o número 10 do artigo 10 da Lei 10/1995, do 23 de novembro, de ordenación do territorio de Galicia.

Para estes efectos específicos, polo Decreto 156/2012, do 12 de xullo, créase a Comisión de Seguimento das DOT como órgano de coordinación técnica dos departamentos, organismos e entes da Administración xeral da Comunidade Autónoma de Galicia nas súas actuacións, que será a responsable de desenvolver e adaptar o sistema de indicadores ou métodos para o seguimento que permitan coñecer a evolución das variables de sustentabilidade, aplicándoo proporcionalmente ao grao de desenvolvemento das DOT. Coa sesión constitutiva desta comisión o 7 de agosto de 2012, en exercicio da función prevista no artigo 2 do Decreto 156/2012, do 12 de xullo, comezaron os traballos preparatorios para a determinación do procedemento que regule o seguimento e posta ao día dos obxectivos e determinacións das Directrices de ordenación do territorio, previsto no artigo 10.10 da Lei 10/1995, do 23 de novembro, de ordenación do territorio de Galicia, que se incluírá conforme a súa memoria ambiental no Plan de seguimento da sustentabilidade territorial das Directrices de ordenación do territorio de Galicia e, por extensión, nos instrumentos de ordenación do territorio e urbanismo que a desenvolvan.

En cumprimento das disposicións normativas citadas, dítase o presente decreto, que consta dun artigo único relativo ao seu obxecto, que é aprobar o Plan de seguimento das Directrices de ordenación do territorio de Galicia e da sustentabilidade territorial, que se xunta nun anexo, e no cal se regula o procedemento de seguimento dos obxectivos e das determinacións das Directrices de ordenación do territorio de Galicia e o seguimento dos seus efectos sobre o ambiente. Asemade, consta de dúas disposicións derradeiras, unha relativa á súa entrada en vigor e unha segunda ao desenvolvemento normativo. O anexo contén o plan de seguimento, que se concibe como un sistema único para as DOT e os instrumentos de ordenación do territorio e urbanismo que as desenvolvan, e que se basea en tres ferramentas: indicadores de desenvolvemento e implantación, un sistema de indicadores de sustentabilidade territorial e unha terceira de características máis cualitativas, consistente na realización dunha enquisa de percepción territorial e urbanística. Deséñase unha metodoloxía de traballo e un procedemento cos órganos implicados: o Instituto de Estudos do Territorio, os grupos técnicos de traballo e a Comisión de Seguimento. Cos resultados acadados, o IET elaborará un informe de seguimento, de carácter anual, que será aprobado pola Comisión de Seguimento. Este informe fundamentará a memoria, que se debe remitir anualmente ao Parlamento segundo o artigo 11 da Lei 10/1995, do 23 de novembro.

Visto canto antecede, de acordo co disposto nos artigos 10.10 da Lei 10/1995, do 23 de novembro, de ordenación do territorio de Galicia, no artigo 8 da Lei 6/2007, do 11 de maio, de medidas urxentes en materia de ordenación do territorio e do litoral de Galicia, e no artigo 37 da Lei 1/1983, do 22 de febreiro, reguladora da Xunta e da súa Presidencia, por proposta do conselleiro de Medio Ambiente, Territorio e Infraestruturas, e logo de deliberación do Consello da Xunta de Galicia, na súa reunión de vinte e un de novembro de dous mil trece,

DISPOÑO:

Artigo único. Aprobación do Plan de seguimento das Directrices de ordenación do territorio de Galicia e da sustentabilidade territorial. Apróbase o Plan de seguimento das Directrices de ordenación do territorio de Galicia e da sustentabilidade territorial, que se xunta como anexo, no cal se regula o procedemento de seguimento dos obxectivos e das determinacións das Directrices de ordenación do territorio de Galicia e o seguimento dos efectos sobre o ambiente da aplicación ou execución das devanditas directrices, de acordo co disposto no artigo 10.10 da Lei 10/1995, do 23 de novembro, de ordenación do territorio de Galicia, e no artigo 8 da Lei 6/2007, do 11 de maio, de medidas urxentes en materia de ordenación do territorio e do litoral de Galicia.

Disposición derradeira primeira. *Entrada en vigor*

Este decreto entrará en vigor o día seguinte ao da súa publicación no *Diario Oficial de Galicia*.

Disposición derradeira segunda. *Desenvolvemento normativo*

Habílitase a persoa titular da consellería competente en ordenación do territorio para o desenvolvemento normativo no que atinxe á organización e ás materias propias do seu departamento.

Santiago de Compostela, vinte e un de novembro de dous mil trece

Alberto Núñez Feijóo
Presidente

Agustín Hernández Fernández de Rojas
Conselleiro de Medio Ambiente, Territorio e Infraestruturas

ANEXO Plan de seguimento das Directrices de ordenación do territorio de Galicia e da sustentabilidade territorial

Índice de contidos

1. Obxecto do Plan de seguimento.
2. Obxectivos e determinacións das DOT.
3. Metodoloxía de traballo.
 - 3.1. Órganos.
 - 3.2. Ferramentas.
 - 3.2.1. Indicadores de desenvolvemento e implementación.
 - 3.2.2. Indicadores de sustentabilidade territorial.
 - 3.2.3. Enquisa de percepción territorial.
 - 3.3. Procesos do sistema de seguimento.
4. Informe de seguimento.
 - 4.1. Formalización do seguimento.
 - 4.2. Estrutura e contido do informe.
 - 4.3. Publicidade.
 - 4.4. Memoria para o Parlamento.

1. Obxecto do plan de seguimento.

Os instrumentos de ordenación do territorio precisan de ferramentas de seguimento do cumprimento dos seus obxectivos e, en definitiva, da avaliación dos seus

posibles efectos sobre o contorno, entendendo por tal o territorio en todas as súas dimensións (ambiental, social e económica). O sistema de seguimento convértese, por tanto, nun instrumento necesario para acadar unha sociedade sustentable, de aí que a súa definición sexa «Plan de seguimento das Directrices de ordenación do territorio de Galicia e da sustentabilidade territorial».

As ferramentas deste sistema deben poder medir a evolución do estado das variables e elementos que se consideren estratéxicos para coñecer se o devir da realidade galega se vai aproximando á máxima eficiencia e eficacia da ocupación e uso do territorio, no seu senso máis amplo. Este seguimento e as consecuentes accións encamiñadas a daren resposta aos seus resultados é o que se denominou nas Directrices de ordenación do territorio de Galicia (en diante DOT) unha xestión dinámica do territorio.

Para estes efectos, e segundo se recolle no Informe de sustentabilidade ambiental (en diante ISA) das DOT, é necesario modelizar a realidade desde a perspectiva dos obxectivos destes instrumentos, e incluír entre os seus métodos un sistema de indicadores o máis obxectivo posible, considerando as posibilidades dos datos, desde a propia recolla ata o seu tratamento, para convertelos na información necesaria que permita avaliar o seguimento do modelo.

Así, no ISA sostense a posibilidade do emprego de indicadores como método de seguimento dos efectos dos instrumentos de ordenación territorial, xa que permiten coñecer a evolución das variables de sustentabilidade para, por unha parte, controlar os efectos producidos sobre as ditas variables e, por outra, comprobar o cumprimento dos obxectivos xerais e específicos propostos para cada unha destas variables. Os indicadores atenderán ás dúas necesidades obxectivas fundamentais: por un lado, valorar os efectos das determinacións das DOT na ordenación territorial de rango inferior e, por outra parte, quizais máis importante, a valoración da eficacia para encamiñar Galicia cara á sociedade da sustentabilidade.

O plan de seguimento das Directrices de ordenación do territorio de Galicia e da sustentabilidade territorial ten por obxecto regular o procedemento de seguimento dos obxectivos e das determinacións das DOT conforme o establecido no artigo 10.10 da Lei 10/1995, do 23 de novembro, de ordenación do territorio de Galicia e, ao mesmo tempo, configúrase como un plan de seguimento da sustentabilidade territorial no proceso de avaliación ambiental estratéxica (en diante AAE) no marco da Lei 9/2006, do 28 de abril, de avaliación dos efectos de determinados plans e programas no ambiente, e do artigo 8 da Lei 6/2007, do 11 de maio, de medidas urxentes en materia de ordenación do territorio e do litoral de Galicia.

Este plan de seguimento conxuga o establecemento dun marco de referencia global cuns obxectivos e criterios comúns para Galicia, e traslada a execución deste marco ao planeamento de rango inferior ás DOT. Para isto establece unha serie de criterios estratéxicos comúns sobre as variables clave da sustentabilidade que deberán ser executados no deseño dos plans que desenvolvan estas DOT. Seguindo o proceso de avaliación ambiental estratéxica das DOT, o correspondente informe de sustentabilidade ambiental dedicou os números 8 e 9 ás orientacións

e recomendacións para a elaboración do seu plan de seguimento baseada no control da planificación en cadoiro. Neste senso, os instrumentos que desenvolvan as DOT deberán incorporar unha análise de compatibilidade estratéxica (en diante ACE) para garantir a coherencia cos demais instrumentos de rango superior, en particular coas DOT. Esta análise permitirá avaliar o grao de compatibilidade entre os instrumentos de ordenación territorial e urbanística e as concordancias estratéxicas, obxectivos e criterios das DOT.

Así, Plan de seguimento das Directrices de ordenación do territorio de Galicia e da sustentabilidade territorial, enténdese todo el como un sistema único para as DOT e os instrumentos de ordenación do territorio e urbanismo que as desenvolvan. Esta afirmación fundaméntase no feito de que as DOT desenvolven unha visión de carácter estratéxico coa cal os instrumentos de incidencia territorial se integran nun mesmo marco con obxectivos globais comúns. Esta visión estratéxica opta pola definición dun modelo territorial que irá gañando en concreción co posterior desenvolvemento da planificación en cadoiro. Trátase, pois, dun sistema de planificación territorial que combina a planificación vertical ou en cadoiro e a horizontal, mostrando así a necesaria relación xerárquica entre os instrumentos derivados das diferentes escalas de aproximación ao territorio e a relación transversal entre instrumentos de políticas converxentes, como é o caso da ordenación dos recursos naturais, a ordenación rural e a protección, ordenación e xestión da paisaxe, todo iso co obxectivo de protexer e ordenar para mellorar o territorio.

A este respecto, cabe dicir que o primeiro instrumento de ordenación do territorio que desenvolve as DOT é o Plan de ordenación do litoral (en diante POL), o cal incorpora no seu ISA unha proposta de modelo de seguimento análoga ao das DOT, coa mesma concepción de desenvolvemento en cadoiro, a través dos instrumentos de rango inferior.

Estas propostas para o deseño do plan de seguimento das DOT e do POL foron validadas polo órgano ambiental no procedemento de avaliación ambiental estratéxica, a Secretaría Xeral de Calidade e Avaliación Ambiental, mediante as respectivas memorias ambientais. No caso da memoria ambiental das DOT, esta incluíu, no seu anexo I, unha proposta de «indicadores de sustentabilidade territorial para as DOT».

Como resultado da validación realizada e complementada polo órgano ambiental, foron incluídas determinacións normativas sobre o plan de seguimento en ambos os dous instrumentos. No caso das DOT, trátase da súa determinación 10.1.19 e, no Plan de ordenación do litoral, foi incluído como disposición adicional cuarta.

Aínda que no número 3.2 se describe pormenorizadamente, de forma resumida, o ISA propuxo, sen carácter finalista, que o plan de seguimento fose constituído por tres ferramentas: dúas máis obxectivas baseadas en indicadores e unha terceira de características máis cualitativas, consistente na realización dunha enquisa. Estas ferramentas definíronse como:

- Indicadores de desenvolvemento e implantación (en diante IDI), son aqueles que medirán o cumprimento das obrigas concretas establecidas polas DOT e por cada instrumento de ordenación do territorio que as desenvolva.
- Sistema de indicadores de sustentabilidade territorial (en diante IST), tratan de representar unha realidade en termos de evolución dos elementos estratéxicos e as variables de sustentabilidade. O seguimento da sustentabilidade territorial precisa de ir alén dunha simple compilación de datos e cálculos, xa que afrontar a valoración das tendencias de sustentabilidade require dun importante esforzo por considerar as profundas interrelacións entre as variables que se dan no territorio.
- Enquisa de percepción territorial e urbanística (en diante EPTU), o seu obxectivo básico é coñecer a percepción da cidadanía e da veciñanza acerca da situación da calidade da vida nas cidades e no rural, así como a valoración acerca das melloras levadas a cabo ou pretendidas polos instrumentos de ordenación do territorio e/ou de urbanismo.

Especificamente considérase que, as que finalmente se concreten, deberán permitir a valoración dos efectos das determinacións das DOT na ordenación territorial de rango inferior.

Por último, cómpre considerar que xa a propia Lei 10/1995 estableceu no seu artigo 10.10 que se determinará por decreto do Consello da Xunta de Galicia o procedemento que regule o seguimento e posta ao día dos obxectivos e determinacións das DOT. A isto engádeselle o establecido no seu artigo 11 sobre o control do dito seguimento, onde se recolle que se deberá presentar ao Parlamento unha memoria anual en que se plasme o estado en que se encontran as DOT.

O plan de seguimento das Directrices de ordenación do territorio de Galicia e da sustentabilidade territorial responde ás seguintes necesidades obxectivas:

- Valorar os efectos das determinacións das DOT e dos restantes instrumentos de ordenación do territorio ao longo do proceso de planificación en cada un.
- Valorar o grao de cumprimento dos obxectivos e determinacións marcados polas DOT e polos restantes instrumentos de ordenación do territorio.
- Coñecer a percepción da cidadanía sobre os instrumentos de ordenación do territorio e/ou de urbanismo.

En definitiva, trátase de avaliar a eficacia dos instrumentos de ordenación do territorio para encamiñar Galicia cara á sociedade da sustentabilidade.

2. Obxectivos e determinacións das DOT.

As DOT fixan uns obxectivos de sustentabilidade que atopan a súa correlación cos obxectivos estratéxicos ou normativos deste instrumento, con incidencia directa nos elementos estratéxicos do territorio e nas variables de sustentabilidade ambiental.

Trátase da identificación das variables de sustentabilidade, o establecemento de obxectivos específicos para cada unha delas, así como da identificación dos seus aspectos clave.

Esta vinculación será a que oriente a definición da ferramenta principal que permita obxectivar o comportamento da sociedade, no seu conxunto e nos diferentes aspectos, en clave de sustentabilidade, é dicir, a definición do sistema de indicadores.

O modelo conceptual en que se apoia este sistema permite agrupar estes indicadores nos seguintes grandes bloques: ocupación do territorio, paisaxe, patrimonio natural, patrimonio cultural, sociedade e economía, metabolismo e mobilidade.

Así, estes bloques atopan a súas equivalencias entre as variables de sustentabilidade consideradas no ISA das DOT e do POL, e organizan o sistema de indicadores.

O patrimonio natural de Galicia é o medio natural ou matriz biofísica soporte dos sistemas humanos, conformados polas variables sociais e económicas, que configuran e determinan o patrimonio cultural. Estes tres bloques dos sistemas humanos organízanse atendendo a un modelo de ocupación do territorio establecido polos instrumentos de ordenación, que, pola súa vez, determina e caracteriza o proceso de antropización do patrimonio natural.

Pódese afirmar, desta maneira, que o dito proceso de antropización é froito da interacción entre os propios factores naturais e antrópicos. Así, o modo en que son aproveitados e xestionados os recursos dese patrimonio natural (os fluxos de enerxía, auga-ciclo hídrico, outros materiais e a atmosfera) constitúe o que se pode denominar o metabolismo do sistema urbano, mentres que os múltiples fluxos socioeconómicos posibles sintetízanse na variable ou bloque de mobilidade.

A paisaxe, como manifestación plurisensorial, configúrase como elemento de síntese ou resultado de todas as relacións e interaccións naturais e antrópicas.

O devandito modelo conceptual considerou que os principios e os obxectivos de sustentabilidade enunciados pódense organizar en dous eixos fundamentais: a eficiencia ambiental e a cohesión social sobre os cales se sustente o avance cara a un modelo territorial sustentable, e que ten a súa orixe na posta en relación coas liñas estratéxicas do novo modelo territorial de Galicia definidas na memoria das DOT.

Así, as liñas estratéxicas definidas na memoria das DOT e recollidas na memoria ambiental correspondente ao proceso de avaliación ambiental estratéxica oríéntase a:

- A. Favorecer a compacidade, harmonizar o desenvolvemento das cidades e previr a urbanización difusa.
- B. Fortalecer os núcleos tradicionais, o litoral e valorizar o territorio.
- C. Mellorar a accesibilidade, a mobilidade e as comunicacións no territorio.

D. Frear o despoboamento rural e favorecer o reequilibrio territorial.

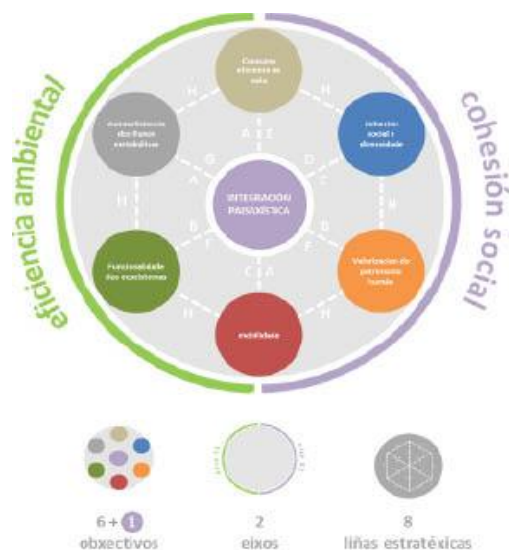
E. Potenciar o sector primario como parte esencial do medio rural.

F. Protexer o patrimonio natural e cultural.

G. Incorporar a perspectiva do metabolismo urbano para unha maior eficiencia ambiental.

H. Afianzar o protagonismo exterior de Galicia.

E un territorio estruturado conduce a unha maior eficiencia dos ciclos e fluxos metabólicos e a unha maior equidade de oportunidades e accesibilidade, atinxindo unha maior cohesión social.

O esquema reflicte o modelo conceptual proposto para o sistema de indicadores de sustentabilidade territorial: liñas estratéxicas trazadas a partir dos criterios-obxectivos, e todo segundo os dous eixos fundamentais de eficiencia ambiental e coherencia social na configuración dun modelo territorial sustentable e en equilibrio.

A posición central do obxectivo de integración paisaxística, en relación directa co resto de obxectivos a través dos diferentes eixos de sustentabilidade vén xustificada polo recoñecemento holístico da paisaxe, en coherencia co seu tratamento na Lei de protección da paisaxe de Galicia, de xuño de 2008, e coa súa definición no Convenio europeo da paisaxe, que entrou en vigor en 2004.

3. Metodoloxía de traballo.

3.1. Órganos.

Os órganos que interveñen no seguimento son os seguintes:

1. Órgano promotor: a consellería competente en materia de ordenación do territorio. É o órgano promotor que deberá realizar o seguimento das devanditas directrices conforme o disposto no artigo 8 da Lei 6/2007.

2. Comisión de Seguimento das Directrices de ordenación do territorio de Galicia: o Decreto 156/2012, do 12 de xullo, crea a Comisión de Seguimento das Directrices de ordenación do territorio de Galicia, órgano responsable de desenvolver e adaptar o sistema de indicadores aplicándoo proporcionalmente ao grao de desenvolvemento das DOT, coa finalidade última de dar cumprimento ao mandado que recolle o artigo 10.10 da Lei 10/1995, do 23 de novembro, de ordenación do territorio de Galicia (en diante LOTGA).

A Comisión de Seguimento foi creada como órgano de coordinación técnica dos departamentos, organismos e entes da Administración xeral da Comunidade Autónoma de Galicia e responsable última da aprobación dos contidos da memoria que anualmente se elevará ao Parlamento galego (art. 11 da LOTGA), e será a encargada de aprobar o informe de seguimento, de carácter anual.

3. Grupos técnicos de traballo (en diante GTT): no seo da Comisión de Seguimento constituíronse diferentes grupos técnicos de traballo, nos cales cada consellería da Administración xeral da Comunidade Autónoma de Galicia ou entidade pública instrumental, se for o caso, con competencias na área de que se trate, está representada.

Creáronse atendendo á propia estrutura orgánica da Xunta de Galicia e ás propias competencias de cada consellería, tendo en conta o ISA e a memoria ambiental das DOT, que estrutura os indicadores en bloques e subbloques que enlazan cos campos competenciais.

Cada grupo está constituído por unha persoa representante do órgano ambiental da Administración xeral da Comunidade Autónoma de Galicia, do órgano competente en materia de estatística, por un representante da consellería da Administración xeral da Comunidade Autónoma de Galicia ou entidade pública instrumental con competencias na materia en que se baseen as ferramentas do número 3.2, e por dous representantes do Instituto de Estudos do Territorio, organismo que desenvolverá os labores de apoio, análise e coordinación técnica do traballo nos diferentes GTT. O representante do departamento que teña as competencias na materia a que se refira o grupo de traballo actuará como fonte e validador dos datos e dos indicadores asignados ao dito grupo.

O órgano ambiental participará no seguimento e poderá recadar a información e realizar as comprobacións que considere necesarias para verificar a información que figure no informe de sustentabilidade ambiental.

4. O Instituto de Estudos do Territorio (en diante IET): neste decreto sinálase o Instituto de Estudos do Territorio como o soporte técnico para o desenvolvemento das funcións da Comisión de Seguimento, que levará a cabo labores de coordinación entre os grupos de traballo e a comisión, tarefa integrada na función de prestar apoio á consellería competente en materia de urbanismo e ordenación do territorio na realización da avaliación continua dos instrumentos de ordenación territorial que lle atribúe o Decreto 244/2011, do 29 de decembro, polo que se aproban os estatutos do organismo autónomo Instituto de Estudos do Territorio. O IET formula, os GTT elaboran, consensúan e propoñen á Comisión, e esta aproba.

3.2. Ferramentas.

Para o deseño das ferramentas que fagan posible facer o devandito seguimento, dos obxectivos e determinacións das DOT e, consecuentemente, dos instrumentos que as desenvolven, resulta necesario modelizar a realidade desde a perspectiva dos obxectivos destes instrumentos.

Entre os métodos para empregar inclúese un sistema de indicadores, que deberá ser o máis obxectivo posible considerando as posibilidades dos datos ou fontes.

Esta modelización levarase a cabo mediante un conxunto de ferramentas que pretenden dar resposta a tres cuestións clave: facemos o que establecemos nos instrumentos de ordenación en vigor?, é eficaz para a sustentabilidade? e, finalmente, como percibe a cidadanía o desenvolvemento deste instrumentos?.

A primeira identificación de ferramentas posible fíxoas o ISA das DOT e foron recollidas na memoria ambiental a modo de mínimos que deberían ser desenvolvidos polo plan de seguimento que se definise.

O sistema de indicadores permitirá avaliar a sustentabilidade da planificación territorial derivada das DOT mediante o seguimento da súa evolución e a verificación do cumprimento dos obxectivos xerais propostos, así como dos obxectivos específicos establecidos para cada unha das variables.

3.2.1. Indicadores de desenvolvemento e implantación.

Teñen por obxecto mostrar o grao de cumprimento das obrigas concretas establecidas polas DOT no que se refire aos instrumentos que, segundo elas, debe desenvolver a Comunidade Autónoma para acadar os obxectivos estratéxicos de sustentabilidade. Algúns destes indicadores establécense na propia tramitación ambiental das DOT, entendendo que o desenvolvemento destes instrumentos suporá unha ordenación do territorio en clave de sustentabilidade, é dicir, a planificación vertical ou en cadoiro será a ferramenta documental

que dirixa as actuacións no territorio para que estas sexan a resposta coherente coas necesidades da sociedade.

3.2.2. Indicadores de sustentabilidade territorial.

Para a cuestión clave, a que cuestiona a súa eficacia cara á sustentabilidade, proporase un sistema de indicadores baixo a denominación de «indicadores de sustentabilidade territorial». Estes xurdirán das variables de sustentabilidade do ISA das DOT e do POL, recollidas na súa memoria ambiental e do traballo análise e ensaio que se realizará no seo dos grupos técnicos de traballo.

A función ou obxecto do sistema de indicadores de sustentabilidade territorial é compartida coa do propio Plan de seguimento e substánciase na maior obxectivación posible dos efectos derivados da planificación territorial a partir dos datos obtidos deles e a súa extrapolación aos obxectivos marcados polas DOT e os distintos instrumentos que as desenvolven.

A definición do modelo conceptual do sistema de indicadores de sustentabilidade territorial xorde, como xa se indicou no número 2, dos procesos de avaliación ambiental estratéxica das DOT e mesmo do POL; estes indicadores de sustentabilidade territorial agrúpanse en bloques definidos segundo os elementos clave do territorio e as variables de sustentabilidade ambiental que atopan a súas equivalencias nos obxectivos específicos, que sinalan as DOT, para cada un deles.

Neste aspecto cómpre sinalar que, para formular a proposta do modelo conceptual do sistema de indicadores, é preciso incorporar a consideración dos aspectos clave para a sustentabilidade xa recollidos nos ISA destes documentos, así como nos seus documentos de referencia dos procesos de avaliación ambiental estratéxica. Definidas as variables, e despois da reflexión sobre as oportunidades e riscos que leva consigo a implementación dos diferentes instrumentos de planificación territorial, identifícase unha serie de efectos previsibles e extráese unha serie de aspectos clave que é necesario valorar.

Estes aspectos clave refírense, a modo de exemplo, a cuestións tales como a calidade do solo ou a súa exposición a riscos, a cohesión social ou a calidade de vida da poboación, a calidade do aire, da auga, o consumo enerxético ou as necesidades de mobilidade. Estes aspectos clave permitirán detectar as posibles interaccións entre as determinacións establecidas polas DOT e as variables de sustentabilidade. Para identificar as relacións entre os aspectos clave e as determinacións incluídas nas DOT, así como para caracterizalas, no ISA confrontáronse todas as determinacións cos aspectos clave susceptibles de sufriren algún efecto.

Por último, faltaría considerar os obxectivos específicos de sustentabilidade para cada unha das variables ou bloques do sistema. Estes obxectivos, adaptándose ás características da realidade galega, responden á integración das tres liñas de acción fundamentais da política territorial da UE: o desenvolvemento dun sistema equilibrado e policéntrico de cidades e unha nova relación

entre campo e cidade, a garantía dun acceso igualitario ás infraestruturas e ao coñecemento, a protección da natureza e do patrimonio cultural e ao desenvolvemento sustentable.

A definición das relacións entre as variables ou bloques identificados para o modelo e os obxectivos de sustentabilidade determinados para cada un deles concreta unha parte fundamental do modelo conceptual do sistema de indicadores.

Seguindo na liña da síntese e da conceptualización, os principios e os obxectivos de sustentabilidade pódense organizar en dous eixos fundamentais: a eficiencia ambiental e a cohesión social, sobre os cales se sustente o avance cara a un modelo territorial sustentable.

Todos os indicadores-tema agrupados nestes bloques permitirán valorar os efectos das determinacións das DOT na ordenación territorial e urbanística, e valorar a eficacia para encamiñar Galicia cara á sociedade da sustentabilidade.

3.2.3. Enquisa de percepción territorial e urbanística.

Establecido no ISA das DOT, outro elemento que se considera complementario é aquel que é capaz de reflectir a percepción da cidadanía sobre a calidade de vida e do medio físico que habita. Para tal fin, propónse a realización dunha enquisa de percepción territorial e urbanística (en diante EPTU), que ten por obxecto incorporar á xestión dinámica do territorio a consideración da percepción territorial da poboación acerca da situación da calidade da vida nas cidades e no rural, así como a valoración acerca das melloras levadas a cabo ou pretendidas polos instrumentos de ordenación do territorio e/ou de urbanismo.

Como aproximación xeral, os aspectos máis significativos que inciden na calidade de vida e que son dependentes da tarefa de ordenación do territorio pódense resumir nos seguintes puntos ou temas:

- Acceso a servizos urbanísticos e dotacións (equipamentos e espazos libres).
- Proximidade a servizos comerciais.
- Opcións ou alternativas para a mobilidade obrigada.
- Calidade ambiental desde o punto de vista do confort e a minimización de problemas para a saúde. Isto pódese traducir na minimización da contaminación de calquera tipo.

Considerando estes aspectos e os mencionados nas orientacións recollidas nos ISA correspondentes (a-e), a modo de síntese, tense que a EPTU debería conseguir a seguinte información:

- Servizos urbanísticos: existencia ou acceso, calidade e valoración de melloras levadas a cabo ou pretendidas.

- Dotacións (equipamentos e espazos libres): existencia ou acceso, calidade e valoración de melloras levadas a cabo ou pretendidas.

- Opcións ou alternativas para a mobilidade obrigada: existencia, calidade.

- Calidade ambiental: problemas identificados e valoración de melloras levadas a cabo ou pretendidas.

- Satisfacción global en atención aos temas anteriores.

- Paisaxe: satisfacción coa paisaxe urbana, rural ou global.

A maiores dos propostos no ISA das DOT, os órganos definidos neste plan poderán revisar, e mesmo completar, as distintas ferramentas propostas.

3.3. Procedemento do seguimento.

Deséñase unha metodoloxía de traballo que establece tres fases coas distintas funcións dos órganos implicados. O fluxo do traballo que se realizará, consiste en:

- O Instituto de Estudos do Territorio formula as propostas e coordina os GTT.
- Os grupos técnicos de traballo analizan, consensúan e validan as propostas.
- A Comisión de Seguimento aproba o informe de seguimento.

Primeira fase:

O Instituto de Estudos do Territorio formula as propostas para as ferramentas que se empregarán (indicadores e enquisa) no plan de seguimento.

O punto de partida da elaboración das propostas é o plan de seguimento da memoria ambiental do procedemento de avaliación ambiental estratéxica das DOT e o indicado no seu ISA.

Para a formulación das ditas propostas deben seguirse os seguintes criterios:

- Criterios en relación aos indicadores :

Os indicadores que se propoñan cumpriran cunha serie de características básicas:

- Estarán relacionados cos obxectivos de maneira que presenten a evolución da aplicación das DOT cara ás intencións declaradas.
- Serán facilmente medibles e susceptibles de analizar en series temporais.
- Reflectirán a evolución temporal, de xeito que poden analizarse para prever ou corrixir tendencias negativas.
- O seu número será suficientemente reducido, co obxectivo de ser facilmente comprensible por todos os axentes implicados.
- Estarán facilmente dispoñibles.

- Cada indicador debe mostrar un aspecto concreto do desenvolvemento nalgunha das súas dimensións e permitir tirar conclusións sobre a realidade parcial que describe. Do mesmo xeito, un conxunto de indicadores, como agregado de realidades parciais que coinciden no tempo, terá un potencial relevante para a análise estrutural, como suma de descrições parciais, xa que supón a obtención de información relevante desde perspectivas distintas.

- Os resultados dos distintos indicadores deberán facilitar una lectura en termos de tendencia sobre os aspectos clave da sustentabilidade, co obxectivo, se for o caso, de poder deseñar medidas que permitan reconducir aquelas que non sexan coherentes cos obxectivos estratéxicos das DOT e os instrumentos de ordenación do territorio e urbanismo que as desenvolvan.

– Criterios en relación á enquisa:

No que se refire á enquisa de percepción territorial e urbanística, esta deberá, segundo recolle o ISA das DOT, permitir coñecer a valoración de cuestións territoriais e urbanísticas como a satisfacción xeral da cidadanía e da veciñanza cos niveis de calidade de vida acadados en relación á ordenación territorial; as posibilidades de mellora estrutural e puntual; as melloras percibidas da acción das distintas administracións sobre o territorio en desenvolvemento das determinacións das DOT; a calidade de espazos públicos, dos servizos e a idoneidade do seu dimensionamento e a satisfacción coa paisaxe urbana, rural ou global.

O proceso de deseño da EPTU parte de dúas enquisas, xa existentes, no plan estatístico do órgano con competencias en materia de estatística, que manteñen relación cos obxectivos expostos; trátase de dous cuestionarios empregados polo Instituto Galego de Estatística relativos á enquisa de condicións de vida das familias e á enquisa social: fogares e medio ambiente. En colaboración co órgano con competencias en materia de estatística proporase unha serie de modificacións destes capaces de daren resposta aos obxectivos da EPTU.

Segunda fase:

– Dáse traslado das propostas a cada departamento para o seu coñecemento e análise.

– Procédese a convocar o grupo técnico de traballo correspondente.

Reunido o GTT, estuda a proposta e formula a correspondente conclusión, que pode ser a súa validación ou modificación e incluírá a avaliación dos resultados e, de ser o caso, as posibles medidas de resposta a estes. Desta reunión levantarase unha acta.

Deste xeito, o sistema de indicadores irase actualizando ao longo do tempo de estudo, en función de mellores fontes de información ou coñecementos técnicos implementados.

O IET, vista a proposta dos GTT, redactará un informe de seguimento que se elevará á Comisión de Seguimento.

Terceira fase:

– A Comisión de Seguimento reunirse e aprobará o informe de seguimento.

O conxunto de ferramentas que se definan na primeira anualidade de avaliación será unha primeira proposta que deberá irse completando e modificando en atención aos resultados, ás tendencias mostradas, aos datos de que se dispoña ou aos posibles novos obxectivos, máis concretos, que se tentan acadar.

Por isto, o sistema de seguimento actualizarase periodicamente en función da actualización dos datos que serven de base á formulación dos indicadores (IDI / IST) ou á enquisa de percepción territorial e urbanística.

O seguimento dos resultados destas ferramentas poderá sinalar desviacións non previstas respecto dos obxectivos e os posibles efectos, que fagan preciso implementar medidas correctoras para reconducir cara unha maior sustentabilidade determinadas dinámicas no territorio.

Neste caso, elaboraranse propostas de corrección das tendencias negativas, que avaliarán os grupos de traballo e que a Comisión de Seguimento recomendará incorporar nas actuacións das administracións públicas, co obxecto de serviren de apoio para ao establecemento de estratexias de desenvolvemento acordes cos parámetros de sustentabilidade.

Tanto a definición das ferramentas como os seus resultados ou as recomendacións que, de ser o caso, se formulen, formarán parte do informe periódico de seguimento.

4. Informe do seguimento.

4.1. Formalización do seguimento.

Un dos labores máis importantes da investigación en materia de sustentabilidade é a distribución do coñecemento nesta materia á sociedade, mediante a comunicación entre persoas expertas, políticos/as e público en xeral.

Para isto, é preciso plasmar os traballos realizados pola Comisión de Seguimento das Directrices de ordenación do territorio de Galicia nun soporte documental que permita coñecer, e mesmo avaliar, os progresos cara a unha sociedade máis sustentable no marco temporal do estudo, dun xeito transparente, cunha vocación de difusión de coñecemento e participación cidadá en todas as súas facetas sociais, científicas e políticas.

Para estes efectos, e cos resultados acadados, o IET elaborará un informe de seguimento, de carácter anual, que será aprobado pola Comisión de Seguimento. Este informe fundamentará a memoria que se debe remitir anualmente ao Parlamento segundo o artigo 11 da Lei 10/1995, do 23 de novembro.

Este informe ten por obxecto dar a coñecer periodicamente información contrastada e relevante, relativa á situación en materia de desenvolvemento sustentable, que permita facer unha prospectiva e así poder manter ou corrixir o rumbo das políticas e actuacións na Comunidade Autónoma de acordo cos obxectivos formulados nas DOT.

Este informe pretende obxectivar os progresos cara a un desenvolvemento sustentable, utilizando os mellores indicadores posibles, así como as ferramentas que mellor mostren a percepción que a cidadanía ten desta evolución, como pode ser a enquisa de percepción territorial e urbanística.

Deste xeito, este coñecemento porase ao dispor tanto dos responsables nas tomas de decisión como para as propostas de técnicos, expertos e investigadores, así como para coñecemento da sociedade.

4.2. Estrutura e contido do informe.

O informe conterá a información precisa do desenvolvemento do Plan de seguimento da sustentabilidade territorial no que se refire ao resultado das ferramentas que o constitúen, así como a memoria do traballo desenvolvido polos órganos implicados (Comisión de Seguimento, grupos técnicos de traballo e o Instituto de Estudos do Territorio).

Incluirá unha avaliación do conxunto dos indicadores analizados e as súas interaccións e deberá proporcionar unha visión integradora dos indicadores analizados e ofrecerase unha comprensión global do estado en que se atopan os aspectos socioeconómicos e ambientais, apuntando unha reflexión sobre as tendencias e perspectivas de futuro arredor do modelo de desenvolvemento.

O informe dará a coñecer os resultados das ferramentas empregadas no Plan de seguimento das Directrices de ordenación do territorio de Galicia e da sustentabilidade territorial, de xeito pormenorizado; a definición e valores obtidos dos diferentes indicadores estruturados en función das diferentes estratexias ou obxectivos clave formulados nas DOT e que recollen os grandes marcos estratéxicos e normativos en materia de sustentabilidade vixentes na UE e en España.

Conterá unha análise detallada do total de indicadores estudados e organizados en sete bloques: patrimonio natural, ocupación do territorio, sociedade e economía, patrimonio cultural, mobilidade, metabolismo e paisaxe. Cada un dos indicadores formalizarase nunha ficha individualizada que incluíra os aspectos necesarios para unha correcta definición e congruencia co alcance e escala de aproximación. Así mesmo, o informe conterá un capítulo específico relativo á percepción da cidadanía sobre a situación das variables de sustentabilidade a partir da enquisa de percepción territorial e urbanística.

Así mesmo, o informe fornecerá unha diagnose da situación de partida, que recolla as características máis salientables do territorio de estudo, a metodoloxía empregada, os resultados obtidos dos indicadores formulados e da enquisa de percepción territorial e urbanística, así como unha valoración de todos eles, tendo en

conta a súa relevancia e a información fornecida pola interacción entre diferentes variables.

4.3. Publicidade.

A publicidade do Plan de seguimento das Directrices de ordenación do territorio de Galicia e da sustentabilidade territorial parte da premisa da necesidade de pór á disposición da cidadanía, como destinatario último, todos os datos relativos ao desenvolvemento sustentable de Galicia, e que este sexa o mecanismo primario de interlocución permanente no diálogo e punto de encontro das diferentes informacións e coñecementos que se vaian xerando arredor da sustentabilidade territorial.

Con este obxectivo, porase á dispor unha plataforma de xestión do plan como punto de acceso na rede no cal se descargue toda a información xerada como consecuencia do seguimento do desenvolvemento das DOT, un acceso para consulta, difusión e investigación dos resultados xerados polo modelo de seguimento da sustentabilidade territorial.

A plataforma permitirá a xestión e cálculo da maioría dos indicadores mediante a conexión e actualización automática das fontes de datos, así como a análise e tratamento dos datos. Incluirá un visor xeográfico para análises xeoespaciais en calquera formato, xa sexan mapas, táboas ou gráficos.

Procederáse á divulgación do informe antedito que facilite unha consulta estruturada e global dos resultados.

4.4. Memoria para o Parlamento.

Unha vez que entre en vigor, o decreto polo que se regula o procedemento de seguimento dos obxectivos e determinacións das Directrices de ordenación do territorio de Galicia, e con carácter anual, remitirase ao Parlamento a memoria prevista no artigo 11 da Lei 10/1995. Esta memoria será elaborada polo Instituto de Estudos do Territorio que, antes da súa remisión ao Parlamento, dará conta á Comisión de Seguimento das DOT creada polo Decreto 156/2012, do 12 de xullo.

Basearase no informe de seguimento e incluíra a relación, definición e resultados dos sistemas de indicadores e das demais ferramentas empregadas no Plan de seguimento das Directrices de ordenación do territorio de Galicia e da sustentabilidade territorial de Galicia.

Ademais, conterá unha introdución ou referencia aos antecedentes, obxectivos e metodoloxía, e un epígrafe final que condensará, de xeito resumido, as conclusións extraíbles dos resultados obtidos, así como dos procesos de traballo e os de divulgación implementados.